

UTOPIA
1/2021

Kirjallisuuden opiskelija,

tule osaksi 3500
asiantuntija- ja opiskelijajäsenen
joukkoa ja liity TAKUun!

Voit hyödyntää
kaikkia etuja ja
palveluita myös
opiskelijana!

Koulutukset
Lakipalvelut
Palkkaneuvonta
Työttömyysturva
Verkostot ja yhteisö
Oppaat ja suositukset

TAKU.FI

Tuemme sinua
opintojen aikana
ja työelämässä!

Liity ja vaikuta
oman alasi
tulevaisuuteen!

TAKU

Taide- ja kulttuurialan
ammattijärjestö

UTOPIA 1/2021

Varför Paris, vi har ju Åbo!

“Kaikki hyvä tulee Tampereelta” on taannoin itse keksimäni sanonta. Puheenparressa vaikuttaa olevan jotain perää, vaikka ehkei se ihan kaiken kattava ole. On kuitenkin helppoa keksiä hyviä asioita, jotka tulevat Suomen Manchesterista. Vai onko Tampere sittenkin Suomen Nashville?

Paljasjalkaisena ex-lahtelaisena ja nykyisin turkulaistuneena itselläni on erityisen vahva suhde Suomen Chicagoon sekä Suomen Pariisiin. Oi Lahti on! Make Turku capital again! Näiden kahden kaupungin välillä erottuva voimakas kontrasti luo myös jonkinlaista näkökulmaa kaupunki-identiteettien kysymyksille.

Miksi toisaalta suomalaisia kaupunkeja pitäisi määritellä suhteessa suurkaupunkeihin? Onko yliopistolaisen oltava edes kaupunkilainen? Vievätkö kaikki tiet Roomaan?

Kiva kun muutit, tervetuloa, mutta pysy kotona tai saat taudin. Tuoko, uimahallin näköinen? Siellä opiskelet, periaatteessa, mutta sinne et saa mennä tai saat taudin. No voisinko edes... Parempi kun et, ettet tartuta muita. Mut... Tauti.

Turku on tähän mennessä ollut yksi pitkä, tasaisen harmaa päivä. Huomiselle on luvattu auringonpaistetta, lähiopetusta ja sitä oikeaa opiskelijaelämää, mutta aika ei kellojen siirtämisestä huolimatta tunnu etenevän. Onkohan Turku kaupunki ollenkaan?

Kaupunki-identiteetit ja paikkaan identifioitumisen prosessi näyttäytyy sulkujen ja rajoitusten keskellä mielenkiintoisena. Pelkkä sijaitseminen paikassa ilman vuorovaikutusta ympäristön ja ihmisten kanssa saa palaamaan sinne, minne on joskus tuntenut kuuluvansa. Rakastan Lahtea nyt enemmän kuin koskaan, mutta toivon Pariisinkin vielä heltyvän.

Var är min Åbo då?

Sisällys

3 Utopia 1/2021
Joel Suontama & Leevi Silanen

7 Puheenjohtajalta
Essi Stenberg

10 Hallitusesittely
Mimesis ry:n hallitus

18 Uusi kirja vai kaupunki?
Matilda Kirvelä

29 Käsinäide 2021
Juuli Lappalainen

35 Resepti
Ida Salonen

6 Pääkirjoitus
Joel Suontama & Leevi Silanen

8 Elävässä Turussa
Siiri Kumpu

16 Koulutuspoliittiset terveiset
Ennu Leiwo &
Jutta Pirttijärvi

20 Henkilökunta esittäytyy
Kotimaisen kirjallisuuden
ja yleisen kirjallisuustieteen
henkilökuunta

32 Pisteiden A ja B välillä
Jutta Pirttijärvi

36

Lyriikkaliite

Rosaliina Kärkkäinen

Ella Hiltula

Matilda Kirvelä

Scifin valtakunta: 43

Sadan sanan säilä

Shimo Suntila

48

Oi, Lahti on

Leevi Silanen &

Joel Suontama

Utopia 1/2021

Julkaisija: Turun yliopiston
kotimaisen kirjallisuuden ja yleisen
kirjallisuustieteen ainejärjestö
Mimesis ry

Päätoimitus:

päätoimittaja Joel Suontama
avustava päätoimittaja Leevi Silanen

Toimitus:

Joel Suontama, Leevi Silanen,
Rosaliina Kärkkäinen, Matilda Kirvelä &
Siiri Kumpu

Taitto:

Joel Suontama

Kannet:

Joel Suontama

Painopaikka:

X-Copy, Turku

Painos:

60 kpl

Taide- ja kulttuurialojen ammattijärjestö TAKU
on tukenut tämän lehden tekoa rahallisesti

Kuvien lähteet sijaitsevat lehden
takakannen sisäsivulla

Pääkirjoitus

Vuosi 2021 on taittunut jo pian vihertävään kevääseen. Pitkät, aurinkoiset päivät valaisevat yhä jatkuvia poikkeusoloja. Ystävien kosketusta kaipaa yhä kipeämmin, kun vallitsevat kokoon-tumisrajoitukset eristävät yhteiseloä, mutta toivottavasti *Utopia* voi tarjota jonkinlaista tarttumapintaa toisiimme.

Mimesis ry aloitti vuoden alkaessa uuden jännittävän yhteistoi-men, kun hallitus solmi vuokrasopimuksen **Kirjan talon** kansa. Tulevaisuudessa, toivottavasti jo ensi syksynä, Turun kirjallisuusainejärjestöläiset pääsevätkin tanssimaan jokirannassa sijaitsevan Kirjan talon pöydillä. Yhteistyö kannatellee myös muunlaisia hedelmiä, kun Mimesis ry siirtyy samoihin tiloihin monien muiden Turun kirjallisuustoimijoiden kanssa, jolloin kaikenlainen kanssatoiminta mahdollistuu uusilla tavoin.

Toinen tärkeä yhteisöllisuuden alku on muodostunut kera tai-de- ja kulttuurialan ammattijärjestö **TAKU**n, joka myös tukee Utopian tekoa rahallisesti. TAKU on monen kirjallisuudenopiskelijan tulevaisuuden ammattijärjestö, joten tutuksi tuleminen sekä tietoisuus on tärkeää puolin ja toisin. TAKU järjestää ensi syksynä infotilaisuuden mimesisläisille, joten opiskelijoita lähestyminen tapahtuu myös konkreettisesti.

Utopian kevään 2021 numeron teema on kaupunki. Lahdesta kotoisin oleva päätoimittajakaksikko lähestyy yhteiskirjoituksessaan teemaa hyvin konkreettisesta kulmasta, mutta ehkäpä etäopiskelun ja -yhteyksien inspiroimana voi kaupungista luoda myös hyvin abstrakteja tilallis-fyysisiä ajatelmia suhteessa paikkaan, tilaan, sijaintiin, identiteettiin, mihin vain.

Utopia tarjoaa taas lukijoilleen lehdellisen luettavaa, tutkittavaa – ja toivottavasti myös nautittavaa sisältöä.

Hyvää vappua ja nautinnollista kesää!

päätoimittajat Joel ja Leevi

Puheenjohtajalta

Essi Stenberg

Utopian teema tänä keväänä on kaupunki. En aio käyttää liikaa tilaa kaupunkien luonteen pohtimiseen, mutta haluan kertoa omat ajatukseni kaupungeista. Kaupungit, niin Suomessa kuin ulkomailla ovat aina olleet tärkeitä minulle. Olen ollut sellainen ihminen, joka on aina halunnut asua kaupungissa. Olen tehnyt elämäni aikana liian monta suunnitelmaa kaupungeista, jotka haluan nähdä ja toteuttanut niistä ainoastaan murto-osan. Se on asia, jota odotan eniten tulevaisuudelta: sitä, että voin toteuttaa lisää näitä suunnitelmia.

Kaupungit ovat aina olleet minulle uskomattoman mielenkiintoisia, täynnä historiaa ja kulttuuria. Toivon, että kaupungit ovat sinulle samanlaisia loputtoman inspiraation lähteitä kuin ne ovat minulle.

Kun aloitin puheenjohtajana tammiukuussa, haaveilin mielessäni siitä, että tänä keväänä voisi jo järjestää tapahtumia muutenkin kuin tietokoneen välityksellä. Hyvin nopeasti todellisuus kuitenkin iski vasten kasvoja ja oli pakko todeta, että tämä kevät menee vielä ainakin etäilläsä. Kuitenkin kevään aikana on voitu nähdä hyviäkin uutisia etenevistä rokotuksista, jotka luovat toivoa siitä, että syksyllä voisi olla myös muutakin kuin etäilyä.

Tiedän, että etätapahtumat eivät ole lähelläkään sitä, mitä oikeat, läsnä olevat tapahtumat ovat. Haluan kuitenkin kiittää niitä, jotka ovat jaksaneet käydä tapahtumissa, koska tämän kevään aikana ihmisten kanssa keskustelu, vaikkakin Zoomin välityksellä, on tuntunut tärkeämmältä kuin koskaan aikaisemmin. Samalla haluan kiittää myös tämän vuoden hallitusta, jotka ovat jaksaneet istua viikko toisensa jälkeen Zoomissa kokouksissa ja siitä, että he ovat olleet ideoimassa uusia tapahtumia.

Toivotan sinulle oikein hyvää kesää. Toivottavasti kesästä muodostuu jokaiselle mahdollisuus tehdä asioita, joita on halunnut tehdä ja toivottavasti se antaa myös mahdollisuuden lepoon opiskeluvuoden jälkeen. Toivottavasti se sisältää unelmointia, iloa ja matkoja uusiin, mielenkiintoisiin kaupunkiin – tässä maailmantilanteessa tosin kirjallisuuden välityksellä. □

Elävässä Turussa

Siiri Kumpu

Turun kasvot voi nähdä Aurajoessa.

Leppeinä kesäpäivinä kasvot houkuttelevat seuralaisia piknikviltteineen ja pullojen poksahduksineen. Myrskyävät ja harmaat tuulen mukana värähtelevät kasvot taas työntävät ihmiset tilaa vaatien loitommalle. Silloin tällöin rauhallinen joki saattaa keimaillen peilailla ympäröivää kaupunkia. Ja joskus kasvot taas punastuvat ja hehkuvat vaaleanpunaista auringonlaskua koko pituudeltaan. Ja joen hiukset virtaavat avomerellä saarten ympärillä.

Tuulen pöyhiminä ja suoristamina.

Kaupunki on pukeutunut historiaansa, jota aikakaan ei ole onnistunut viemään pois muodista. Toimivathan vaatekappaleina korea Tuomiokirkko, pastellisävyiset talot, kivityksin kuvioidut kadut, maastokuvioiset kukkulat, sekä muodikkaaseen harmaaseen verhoutunut linna.

Kaupunki on kerrospukeutunut menneistä tapahtumista tähän päivään. Ja nämä menneet kerrokset vilkkuvat Turusta nykypäivänkin ihmisten ihailtaviksi. Menneisyys ei ole kadonnut katujen varsilta tai jäänyt pölyttymään uudisrakennusten alle. Oli se sitten vuosisatoja pergamentilta lausuttu joulurauhanjulistus, pitsikuvioitu puutaloalue tai vanhan vankilan tuunaus.

Turku seuraa vain omaa muotiaan.

Ja miten kaupunki eläisikään ilman asukkaitaan, jotka puhaltavat siihen hengen vaeltaessaan katujen suonistossa samalla saaden kaupungin sydämen sykkimään. Turussa kasvaneet, koulun tai työn perässä muuttaneet, Turkuun jäävät ja Turusta nopeasti lähtevät. Kaupungin syke ei ole kaikille, mutta toisille se on aivan kaikki. Se saattaa toteuttaa unelmia tai tuoda kaivatun muutoksen, tai sitten kaupunki on pakollinen paha

tai pelkkä välietappi. Turun elo voi tuoda itsenäistymisen, uudet ystävät ja ennäkemättömät mahdollisuudet. Tai sitten se saa haluamaan pois virrastaan, ja pakottaa ihmisen sydämen etsimään toisenlaista rytmiä.

”

Turku seuraa vain omaa muotiaan.

Entä sitten kaupungin sielu?

Sijaitseeko se ihmisten kodeissa: kerrostaloissa tai puutaloissa, joen rannalla tai mäkien päällä? Suomen vanhimmassa kaupungissa ja ensimmäisessä yliopistossa? Onko se Via Dolorosaa pitkin festivaaleille marssivissa juhlijoi-
sa? Vai musiikintäyteisissä laivoissa, joiden valot heijastuvat Aurajoen tyyniltä kasvoilta? Onko se ihmiset yhteen kokoavissa ja kaunokirjaimin höystetyissä ravintoloissa? Kajahtavissa kirkonkelloissa? Työssäkävijöissä tai koululaisissa? Punaisen generaattorin koristamassa talossa tai koko kaupungin yläilmoista paljastavassa terassissa?

Vai onko se läpi kaupungin haalareineen iloitsevista nuorissa?

Tässä kaikessa?

Kulttuurissa, ihmisissä, kaupungissa ja luonnossa.

Turussa! □

Hallitusesittely

Mimesis ry:n hallitus esittäytyy sanoin ja kuvin

Hallituslaiset vastasivat *Utopian*
toimituksen laatimiin kysymyksiin:

1. Kuka olet ja mitä teet hallituksessa?
2. Mitä kuuluu?
3. Mille kaupungille sydämesi sykkii?

1. Moikku, oon Essi, viidennen vuoden yleisen kirjallisuustieteen opiskelija ja oon tänä vuonna Mimesis ry:n puheenjohtaja!

2. Mulle kuuluu hyvää. Odotan innolla kesää, kesätöiden alkua, jokirannassa istumista, monia jäätelöpalloja ja aurinkoa.

3. Mun sydän sykkii tällä hetkellä eniten Prahalle. Vierailin siellä 16-vuotiaana ja siitä matkasta on jäänyt uskomattomia muistoja, kuten vaikka metrolla eksyminen ja sen johdosta ihan uskomattoman keskiaikateemaisen ravintolan löytäminen ja siinä kyseisessä ravintolassa keskiaikaisen tyyllisen tanssin tanssiminen ventovieraiden kanssa. Sekä keskellä yötä Kaarlensillalla kävely ja elämän pohtiminen. Suosittelen Prahaa ihan jokaiselle, niin paljon kulttuuria, taidetta ja uskomattoman kauniita rakennuksia.

1. Olen Ida, Mimesiksen varapuheenjohtaja ja yhteistyövastaava. Lisäksi olen ainakin henkinen myyjäisvastaava, koska fyysisiä myyjäisiä ei ole koronan takia vielä ihan pian näköpiirissä.

2. Mulle kuuluu aika hyvää! Sain nyt kandiduran päätökseen ja tuntuu kivalta että nyt voi hetken aikaa tehdä rauhassa ihan tavallisia kursseja. Muita ilahduttavia juttuja on Kupittaanpuiston jätskikisän avautuminen, kasvien multien vaihtaminen ja se, että hapanjuurileivonnan salat alkavat pikkuhiljaa avautua.

3. Mä en koe oikein omakseni sellaista johonkin kaupunkiin tiukasti kiinnittymistä, vaikka tietenkkin kotikaupungillani Espoolla on aina oma kolonsa syömmessäin. Mutta kyllä Turkuakin on ihana paikka.

1. Olen Anni ja opiskelen yleistä kirjallisuustiedettä viidettä vuotta. Tämän vuoden hallituksessa toimin sihteerinä.

2. Elämäni kuuluu varsin hyvää ja uusia tuulia, vaikkakin samalla olen hyvin kiireinen ja väsynyt äidinkielen ja kirjallisuuden aineenopettajan opintojen parissa.

3. Tällä hetkellä minulle rakkaimmat kaupungit ovat Turku ja Lappajärvi. Turkuun muutin fuksina opintojen perässä, ja Lappajärvellä puolestaan sijaitsee perheeni mökki, joka on varmasti lempipaikkani maailmassa. Jos taas lähtisin ulkomaanmatkalle, lähtisin ehdottomasti (tuhannetta kertaa) Lontooseen!

1. Olen Ennu, kotimaisen kirjallisuuden kopo eli koulutuspoliittinen vastaava.

2. Kuuluu kevätväsymystä, opiskelu-uupumusta ja yleistä uneliaisuutta. Kaikki on tavallaan ihan hyvin, mutta kovasti kaipaan jotakin ravistelua, jolla tästä pandemiatalven horroksesta voisi herätä: elävää taidetta, oikeita (!!)-haleja, kirjallisuyslounaita, vohvelijuhlia, vappua!

3. Sydämeni sykkii aina ja ikuisesti Budapestille! Aina keväisin kaipaun Tonavan rantaan, Budan kukkuloille ja rauniobaarien viidensadan forintin kirsikkaolutta.

1. Olen Nea, Mimesiksen tapahtuma- ja kulttuurivastaava.

2. Sitä tavallista: lintujen laulua, liikenteen jylinää, naapurin muminaa ja ääniä pään sisällä.

3. Opiskelin vaihtolukukauden Johannes Gutenbergin kotikaupungissa Mainzissa. Kaupunki aiheutti sydämentykytyksiä niin ilon kuin stressinkin johdosta, ja joskus vielä aion palata sinne uudestaan.

1. Olen Jutta ja toimin yleisen kirjallisuustieteen koulutuspoliittisena vastaavana sekä ympäristövastaavana.

2. Tällä hetkellä elämään kuuluu öisiä filosofiantermien wikipediaselailua ja toiveita siitä, että ehkä ensi vuonna pääsisi juhlimaan oikeaa vappua.

3. Ikuinen haaveeni on päästä Firenzeen vierailemaan tai jopa vaihto-opiskelemaan, koska taide, kirjallisuus ja tunnelma (taide, kokemus ja maailma who?).

1. Mä olen Joel, Mimesiksen hallituksen varajäsen. Hoidan liikunta- sekä tuutorvastaavien pestejä ja lisäksi päätoimitan Utopiaa.

2. Ihan hyvää kuuluu, mutta kuulumiset myös vaihtelee aika paljon. Kevät on ollut raskas, ja kaipaann niin ikään kipeästi oikeaa kontaktia, ystäviä, ihmisiä, liikkumista, tien päälle. Olen myös ollut nyt muutaman viikon ylikunnossa, joten juoksuikävä on todellinen. Onneksi kevät ja kesä tulevat joka tapauksessa.

3. Voisin luetella tähän monia. Kuten todettua, Lahdella ja Turulla on erityisasetat kotikaupunkeina, niiden katuja elän ja hengitän. Olen kuitenkin nopea ihastumaan, ja esimerkiksi Zurichilla on erityinen paikka sydämässäni.

1. Heissuli! Olen Emilia, ja opiskelen yleistä kirjallisuustiedettä neljättä vuotta. Toimin Mimesiksen digivastaavana, yhdenvertaisuusvastaavana sekä varajäsenenä. Pandemian aikana näkyvin roolini on ollut Mimesiksen peli-iltojen järjestäjänä.

2. Sain kandini valmiiksi deadlineen mennessä! Se oli ehkä tähänastisen elämäni suurin saavutus, sillä pitkien Zoom-päivien jälkeen ollut helppoa ahertaa sen parissa. Eli hyvää siis kuuluu, vaikka haikailen jo kesän lämpöön ja takaisin normaaliin elämään.

3. En mää muust niipal välit ku Turust.

1. Olen Sandra ja toimin tämän vuoden hallituksessa sähköpostilistan tiedottajana.

2. Nyt juuri kuuluu ihan hyvää. Aurinko paistaa keväisesti lumipyryn jälkeen ja aika kuluu kävellen sekä äänikirjoja kuunnellen.

3. Sanoisin, että juuri nyt sydämeni sykkii vieläkin kotikaupungille Turulle, sillä suunnitelmat kesää varten löytyvät Aurajoen rannalta. Toivon, että kesällä voidaan jo tuttavien ja kavereiden kanssa tavata ja juoda viiniä sekä puhua kirjallisuudesta auringon paistaessa.

1. Oon Leevi, Mimesiksen taloudenhoitaja ja *Utopian* avustava päätoimittaja.

2. Oikein kivaa, vähän levotonta ja aika kesäistä.

3. Sydän sykkii melko tasaisesti Lahdelle, taustakaikuna Savonlinna, viime aikoina lieviä sivuääniä Turun suuntaan.

1. Olen Anni, ensimmäisen vuoden yleisen kirjallisuustieteen opiskelija. Hallituksessa toimin sosiaalipoliittisena vastaavana sekä somevastaavana.

2. Pitkän fuksivuoden lähentyessä loppuaan minulle kuuluu erittäin hyvää. Aurinko ja lämpö luovat uskoa tulevaan kesään!

3. Sydämeni sykkii ehdottomasti Turulle. Jo nyt, alle vuoden täällä asuneena, uskallan väittää Turun olevan minun paikkani.

Koulutuspoliittiset terveiset

Ennu Leiwo, kotimainen kirjallisuus
Jutta Pirttijärvi, yleinen kirjallisuustiede

Koronavuoden kopoasiaa

Kuten tiedämme, vuosi 2020–2021 on ollut monella tapaa poikkeuksellinen myös opiskelun kannalta. Koko kulu-
nut lukukausi on toteutettu pääosin etä-
opiskeluna, mikä on muuttanut monen
opiskelijan elämän luonnetta rajusti.
Etäopetuksessa on omat haasteensa,
mutta myös hyötynsä: se on monella ta-
paa lähiopiskelua joustavampaa, sillä se
mahdollistaa työskentelyn omaan tahtiin
eikä ole sidottua tiettyyn paikkaan. Moni
kuitenkin kaippaa lähiopetuksen tuomaa
yhteisöllisyyttä, ja varsinkin fuksit ovat
joutuneet kokemaan etäopiskelun negatiivisen vaikutuksen verkostoitumiseen.

Tänä vuonna kirjallisuusaineissa
aloittaneet pääaineopiskelijat jakautui-
vat useimpien vuosien mallin mukaises-
ti: kotimaisen kirjallisuuden valitsivat 7
opiskelijaa ja yleisen kirjallisuustieteen
20 opiskelijaa. Tänä lukuvuonna

kirjallisuusaineet ovat kiinnostaneet
myös sivuaineopiskelijoita erityisen
paljon. Pääaineopiskelijoiden epätasa-
painoinen jakautuminen oppiaineiden
kesken ja sivuaineopiskelijoiden suuri
määrä ovat aiheuttaneet päänvaivaa
varsinkin perusopintokurssien järjes-
tämisen suhteen. Keväällä tämä näkyi
henkilökunnan työmäärässä ja esimer-
kiksi tarpeena lisätä analyysikurssien
ryhmien määrää.

Kirjallisuuden opinnoissa on
tapahtunut myös suuria rakenteelli-
sia muutoksia. Opiskelijoiden kannalta
merkittävää on ollut molempien oppiai-
neiden kurssien muuttuminen viiden
opintopisteen laajuisiksi sekä kirjalli-
suusaineiden perusopintojen muuttumi-
nen yhteisiksi. Nämä uudistukset ovat
vaatineet sopeutumista sekä henkilö-
kunnalta että opiskelijoilta.

On luonnollista, että uusi opetus-
suunnitelma etsii vielä muotoaan –

Kotimaisen kirjallisuuden professuurin tai apulaisprofessuurin täyttö:

- vuoden 2021 alussa avattiin täytettäväksi kotimaisen kirjallisuuden toinen professuuri, josta Lea Rojola eläköityi vuonna 2019. Tehtävä täytetään joko täytenä professuurina tai apulaisprofessuurina (tenure track).
- professuurin täyttöä valmisteleva työryhmä kokoontui ensi kertaa maaliskuussa
- hakijoita professuuriin oli seitsemän, ja ulkopuolisille arvioitsijoille lähetettiin Viola Capkovan, Toni Lahtisen ja Riikka Rossin hakemukset. Kyseisiltä henkilöiltä tullaan näkemään julkiset opetusnäytteet vuoden 2021 kuluessa.
- mikäli kaikki sujuu jouhevasti, on professorivalinta tiedossa vuoden 2022 alussa, ja uuden professorin on määrä aloittaa vuoden kuluttua.

esimerkiksi perusopintoihin kuuluvien historiakurssien epätasaisesti jakautunut työmäärä on aiheuttanut keskustelua. Työmäärien jakautuminen epätasapainoisesti johtuu suurelta osin siitä, että kevään Suomen kirjallisuuden historia-kurssi oli tänä vuonna yhden periodin mittainen, kun taas syksyllä järjestetty Länsimaisen kirjallisuuden historia-kurssi kesti kaksi periodia. Tämä poikkeaa huomattavasti aiemmasta mallista, jossa molempien aineiden kirjallisuuden historian kurssit ovat olleet koko vuoden kestäviä kymmenen opintopisteen kokonaisuuksia.

Muutoksia näkyy myös kaupunkikuvasa – jo vuoden ajan kampusalue on ollut lähes aavemaisen hiljainen arkipäiväisinkin. Opiskelun ja opiskelijaelämän vakiintuminen etäyhteyksiin vaikuttaa myös siihen, että haalareissa kulkijoita näkee yhä harvemmin. Näillä näkymin opiskelijaelämän elävöityminen vaatii vielä odottelua, mutta tunnelin päässä näkyy jo valoa. Ehkä ensi vuonna päästään käyttämään haalareita muunakin kuin vappukoristuksena ikkunassa! □

Kevätterveisin

**Jutta Pirttijärvi
Ennu Leiwo**

Uusi kirja vai kaupunki?

Matilda Kirvelä

Jokainen, joka on joskus käynyt vieraassa kaupungissa tietää tunteen, joka uuteen kaupunkiin, virkistävään tuulenvireeseen ja kiehtoviin sivukujiin liittyy. Kaupungeilla tuntuu olevan aina oma tunnelmansa ja kokonainen maailmansa oli kyse sitten Pariisista, Pekingistä tai Turusta. Jos kaupungit kuitenkin riisutaan esimerkiksi niiden kulttuurista ja historiasta, ovat ne pohjimmiltaan vain kerrostaloja, asfalttia ja ruuhkia, joilla ei ole itseisarvoa ilman ihmistä ja joiden tieltä on usein raivattu pois luonnonvaraista maisemaa. Silti moni, jolla on etuoikeus matkustaa, maksaa itsensä enemmän tai vähemmän kipeäksi päästäkseen katselemaan toisenlaisia rakennelmia.

“Matkailu avartaa” on yksi kulu-neimmista lauseista, jota ilmastonmuutoskeskustelun yhteydessä käytetään, kun huvikseen lentämistä halutaan perustella. Tiedän itsekkin enemmän ihmisiä, joille uusien kaupunkien näkeminen

ja kokemusten haaliminen tapahtuu ensisijaisesti matkustelemalla eikä vaikkapa kirjallisuutta lukemalla. Samaan aikaan kapitalistinen ja hedonistinen kulutusjuhlamme on tässä muodossaan tulossa päätökseensä. Jonain päivänä meillä on vanhasta normaalista samanlainen haikea ja absurdilta tuntuva muisto kuin meillä on nyt koronapandemiaa edeltäneestä ajasta, baarin hikisestä tanssilattiasta ja tuttujen ja tuntemattomien spontaanista halaamisesta.

En ole suuri individualismin kannattaja, kun puhutaan yhteiskunnallisten rakenteiden muuttamisesta enkä näe ilmastokriisiä ensisijaisesti yksilöiden ratkaistavana ongelmana, sillä huomattavasti suurempi painoarvo on yhteisillä asioilla, kuten sillä millaisia päättäjiä vaaleissa valitaan, mutta silti on mielestäni vastuunpakoilua sanoa, ettei millään henkilökohtaisella valinnalla olisi minäkäänlaista merkitystä. Aina valitseminen

Uusi kirja vai kaupunki?

ei ole yksinkertaista eikä aina voi olla täydellinen eikä edes tarvitse, mutta täydellisyyden ja totaalisen luovuttamisen väliin mahtuu monta muutakin vaihtoehtoa. Matkustelu on ihanaa ja uusissa kaupungeissa saa kokemuksia, joita tuskin voi sellaisenaan saada kotona, mutta tällaisessa ajattelussa piilee myös tietty laiskuus. Keskiluokan on helppoa ostaa lentolippu Berliiniin, jos Länsi-Saksan ja DDR:n historia alkaa kiinnostaa tai New Yorkiin, jos ympyrät Suomessa tuntuvat liian pieniltä. Jos on taloudellisesti mahdollista matkustaa, vaatii loppujen lopuksi enemmän vaivannäköä hankkia kokemuksia lukemisen ja ylipäättään taiteen kautta.

En sano, että lukeminen korvaisi matkustelun täysin, mutta ehkä korvaaminen ei olekaan sen tavoite. Matkailu ei ole ainoa asia, joka avartaa eikä sekään aina avarra, ja ilmastokriisin keskellä itsensä etsiminen lentelemällä ympäriinsä tuntuu lähinnä kiusalliselta. Matkustelemista saa kaivata korona-aikanakin, mutta on hyvä miettiä myös sitä, onko yksilön mukavuus aina tärkein. Kriittisyys ei ole toisten yksilöiden sormella osoittamista, vaan oman toiminnan reflektointia. Jos itseään pystyy toteuttamaan vain kaukaisessa kaupungissa, on tilanne vielä huolestuttavampi silloin, kun luonnonvarat on käytetty ja ilmasto lämmennyt liikaa.

Varmasti lähestulkoon kaikki meistä haluaisivat oman mukavuutensa tähden tehdä jotakin moraalisesti tai eettisesti kyseenalaista ja loppujen lopuksi on helpompaa olla se niin sanottu huono kuin hyvä ihminen. Lukeminenkaan ei ole mahdollista kaikkien kohdalla tai kaikissa tapauksissa eikä lukeminen

ole minkään paremman ihmisyyden automaattinen tae, mutta jos on mahdollisuus saada palasia maailmasta lukemalla, miksei lukisi? Uskallan väittää, että lukemalla ihmiselle avautuu lentelemistä enemmän uusia kaupunkia, joiden tunnelmat ovat aivan omaa luokkaansa. Kirjallisuuden avulla voi myös saada tietoa muustakin kuin länsimaalaisten kaupunkien turistiryksistä. □

HENKILÖKUNTA ESITTÄYTYY

KOTIMAISEN KIRJALLISUUDEN JA YLEISEN
KIRJALLISUUSTIETEEN HENKILÖKUNTA
KERTOO TUTKIMUKSESTAAN JA PALJASTAA
RAKKAIMMAT KAUPUNKINSA

Olen Hanna Meretoja, yleisen kirjallisuustieteen professori. Olen tutkinut kulttuurisia kertomuksia ja kirjallisuuden kykyä laajentaa mahdollisen tajuamme. Minua kiinnostavat kokemuksen, kertomuksen ja kulttuurisen muistin kytkökset.

Kaupungeja, joilla on erityinen paikka sydämessäni, ovat Turku, Pariisi, Oxford, Tübingen ja Rooma. Olen asunut niistä muissa paitsi viimeisessä.

Kahdeksanvuotiaana Englannissa viettämäni vuosi oli minulle formatiivinen kokemus, ja viisitoistavuotiaana ilmoitin vanhemmilleni, että palaan sinne puoleksi vuodeksi. Ihme kyllä suunnitelmani toteutui. Sen jälkeen olen palannut sinne toistuvasti; viimeksi 2019-2020 vietin tutkimusvuoden Oxfordissa. Jatko-opiskelijana asuin vuoden Tübingenissä, viehättävässä vanhassa yliopistokaupungissa, ja puoli vuotta Pariisissa, jossa tunsin itseni sivulliseksi mutta nautin joka hetkestä.

Olen anglofiili ja frankofiili, vastakkaisista syistä. Englantiin tunnen hengenheimolaisuutta: brittien huumorintaju ja elämänasenne tuntuvat läheisiltä. Ranskassa taas kaikki on lumoavalla tavalla vierasta. Minua kiehtoo ranskalaisen kirjallisuuden eksistentiaalinen angsti ja pariisilainen *l'art de vivre*.

Kaikki tiet vievät Roomaan, jossa pidän historian läsnäolosta, lämpimissä sävyissä hehkuvista vanhoista taloista, mutkittelevista kujista ja piazzoisista. En kuitenkaan osaa kuvitella asuvani pysyvästi muualla kuin toisessa seitsemän kukkulan kaupungissa: Turussa. Se on ihmisenkokoinen kaupunki, jolla on sielu: vanha kulttuurikaupunki, jossa on ihmeellinen saaristo ja josta pääsee purjehtimaan maailman kaikkiin kolkkiin.

Markku Lehtimäki

Olen yleisen kirjallisuustieteen professori ja olen tutkimuksissani ollut kiinnostunut muun muassa fiktiivisten mielten suhteesta luonnollisiin ympäristöihin. Tässä mielessä olen kehitellyt ympäristötietoista kertomusteoriaa, joka on yhdistelmä ekokritiikkiä, narratologiaa ja fenomenologiaa. Kiinnostavaa on esimerkiksi se, miten ympäristö toimii havainnoijan ja kokijan kognition metaforana: miten kaupunkikuvan symmetria tai metsän ryteikköisyys paitsi heijastaa myös rakentaa mieltä ja kokemusta. Itselläni oli formalistinen vaihe, jossa Joensuun ruutukaava sopi hyvin yhteen tajuntani kanssa, joskin vähitellen havahduin kaupunkikeskustan betoniseen lateuteen. Nykyisin kuljen Turun sokkeloisia katuja ja kiipeän jyrkkiä mäkiä. Uuden kaupunkiympäristön fyysisyys tuottaa uudenlaista kehollista tietoa. Minusta on vähitellen tulossa ilmeisesti turkulainen, koska uusi asuinkaupunki on alkanut kiehtoa ja syntymäkaupunkini Tampere on puolestaan alkanut tuntua jokseenkin mielikuvituksettomalta paikalta.

Olen Aino Mäkikalli, yleisen kirjallisuustieteen yliopistonlehtori. Olen tutkinut aikaproblematiikkaa romaanissa, romaanin historiaa, 1700-luvun alkupuolen kirjallisuutta ja viime aikoina erityisesti kirjallisuuden opettamiseen ja lukemiseen liittyviä näkökulmia.

Suurkaupungit näyttäytyvät riskitirittäisinä paikkoina ja ilmiöinä: monilla on takanaan käsittämättömän pitkä historia ja sen taakat kannettavanaan, ja toiset taas ovat rakentuneet äkisti, pulhaneet ilmoille ja levistyneet nykyihmisen ja väestömäärien tarpeisiin. Väitöskirjaani kirjoittaessa Lontoon ja Berliinin sisällään pitämät kauheudet ja kauneudet hyökyivät päälle, ja välillä oli lähes mahdotonta tāsata tilinsä tuon asian kanssa.

Kaupungeissa merkittävää on yhteinen muistimme - museot, kirjastot, kirkot ja korttelit - sekä teattereiden ja konserttitalojen puoleensavetävä pöhinä. Nuorena kaupunkien vetovoima oli suuri ja niiden elämään kova kiire; oli paettava niistä avoimista ikkunoista Eurooppaan. Kaupunkien reunamista kauempana on kuitenkin muuttumattomampi ja hiljaisempi tila. Nykyään vetoaa myös tämä verkkaisempi eteneminen ja ruohon kasvun kuunteleminen.

Olen Kaisa Ilmonen, yleisen kirjallisuustieteen yliopisto-opettaja. Väittelin yleisen kirjallisuustieteen oppiaineessa tohtoriksi karibialaista naiskirjallisuutta käsittelevällä väitöskirjalla 2012. Tutkimusintresseihini kuuluvat erityisesti intersektionaalisuuden teoria, identiteetti-problematiikan ja vähemmistökirjallisuuksien kysymykset, postkoloniaalisen ja queer-tutkimuksen traditiot sekä siirtomaaromaanin tutkimus. Vähemmistökirjallisuuksien tutkimuksen dosentiksi minut nimitettiin 2017. Vi-

imeksi kirjoittamassani artikkelissa pohdin karibialaistaisen brittikirjailijan, Caryl Phillipsin intersektionaalista uudelleenkirjoitusta Emily Brontën Humisevasta harjusta teoksessaan *The Lost Child*. Suuren osan vapaa-ajastani käytän teattereissa ja olen vapaan kentän ammattiteatterin Kolmas tila ry:n hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja.

Kaupunkilainen olen sydänjuuriani myöten. Kotikaupunkiani Turkuun rakastan, erityisesti kesällä, jolloin en mielelläni sieltä mihinkään lähtisi. Toisaalta tärkeitä paikkoja minulle ovat paikkojen välit, ylitykset, siirtymät, matkalla oleminen. Nämä samat ylitykset, välitilat ja siirtymät ovat myös olleet tutkimusteni keskiössä. Fiktiivisissä teoksissa huomaan kiinnostuvani usein väleistä, rajoista, välitiloista, ihmisten ja merkitysten siirtymisestä paikoiltaan sekä kodin, johonkin kuulumisen ja paikoillaan pysymisen hankaluudesta. Vähemmistökirjallisuuksiin kytkeytyy usein johonkin kampaamisen tai jonkin paikan nostalgisoinnin kysymykset sekä tietyn sijainnin, paikantumisen tai konkreettisen tilan traumaattinen muistaminen.

Konkreettisista, reaali maailman kaupungeista henkinen maisemani on kuitenkin ehkä Tukholma. Tukholma on minulle rakas niin vapaa-ajan kuin akateemistenkin matkojen tiimoilta. Se on kulturelli, kosmopoliitti, liberaali ja huikaisevan kaunis kaupunki, joka kietoo pauloihinsa aina uudestaan.

Olen Päivi Lappalainen, kotimaisen kirjallisuuden professori. Olen myös toiminut 1990-luvulla jonkin aikaa silloisen naistutkimuksen professorina. Olen nelikymmenvuotisen tutkijanurani aikana ehtinyt tutkia kaikenlaista. Tein kaikki opinnäytteeni eli gradun, siihen aikaan pakollisen lisensiaatintyön ja väitöskirjan yhden tulenkantajan, Lauri Viljasen, kriitikon ja esseistintyöstä 1920–1950-luvuilla. Tutkimustyöni on sijoittunut etupäässä feministisen kirjallisuudentutkimuksen alueelle.

Tutkimukseni on kontekstuaalisesti painottunutta, ja olen kirjoittanut 1880- ja 1890-luvun kirjallisuudesta ja ylipäätään kiinnostunut 1800-luvun kirjallisuudesta, etenkin isä Zacharias ja tytär Toini Topeliuksen tuotannosta, mutta olen kirjoittanut myös nykykirjallisuudesta (Kari Hotakainen, Sofi Oksanen, 1990-luvun rikoskirjallisuus). Tutkimukseni liittyy kotimaiseen kirjallisuuteen, mutta olen joskus kirjoittanut mm. Dorothy L. Sayersin dekkareista. Viime vuosina olen ollut kiinnostunut vuosien 1879–1949 tyttökirjallisuudesta ja julkaissut siitä useita artikkeleita toiveena saada aikaan kokonainen monografia.

Suomalaiset tyttökirjat sijoittuvat alusta lähtien etupäässä kaupunkiin. Itse olen syntynyt maalla Ylä-Savossa, mutta muuttanut 13-vuotiaana Turkuun, nykyisin Villa Hortuksena tunnettuun, yliopistolle vievän Koskenniemenkadun viereiseen kivitaloon. Selvittyäni murrosiästä sekä kulttuuri- ja murre-erojen aiheuttamasta shokista ovat Turku ja sen tälpual jokke ovat korttelit tulleet minulle yhä tutummiksi ja rakkaammiksi. Kilpailijana voisi olla vain nuoruuteni kesien Tukholma, jossa ansaitsin opiskelurahoja.

Olen Viola Parente-Čapková, tällä hetkellä toimin kotimaisen kirjallisuuden lehtorina. Tutkimusintressieni skaala on laaja; eniten olen tutkinut 1800- ja 1900-luvun kirjallisuutta, L. Onervaa ja hänen tuotantoa ennen vuotta 1920. Tällä hetkellä on tekeillä L. Onervan Mirdja-romaanin englanninnoksen kriittinen editio. Muuten olen tutkinut kirjallisuushistoriaa (ja yhden myös kirjoittanut), viime vuosina ollut mukana laajassa kansainvälisessä naisten kirjoittamaa kirjallisuutta ja sen vastaanottoa tutkivassa ja kartoittavassa verkostossa, mikä toi minut digitaalisten ihmistieteiden pariin. Olen tutkinut myös romanien kirjallisia representaatioita sekä romanien kirjoittamaa kirjallisuutta, äiti-tytär-suhdetta, häpeää ja affekteja sekä uskonnollisia ja esoterisia aspekteja kirjallisuudessa. Tällä hetkellä toimin kahden tutkimusprojektin johtajana: Tekstit liikkeessä –naiskirjailijoiden tuotannon vastaanotto suomessa ja venäjällä 1840–2020 (Emil Aaltosen Säätiö) ja Tuntemattomalla päähän? Kaunokirjallisuus aikuisten maahan muuttaneiden suomen kielen edistäjänä (Koneen Säätiö). Sydämeni sykkii monelle kaupungille: ennen kaikkea kotikaupungilleni, Prahalle, mutta myös Turulle ja muillekin kaupungeille, joissa olen asunut, kuten Lontoolle ja Helsingille. Olen paljasjalkainen kaupunkilainen ja lopetan runoilija Petr Králin koelman sanoilla: The City is Our Forest, kaupunki on metsämme.

Olen Anna Helle, kotimaisen kirjallisuuden (ma.) yliopistonlehtori (ja vakituinen yliopisto-opettaja). Tutkin pääasiassa suomalaisista nykykirjallisuutta, esimerkiksi tunteita ja affekteja kokeellisessa proosassa ja runoudessa. Tähänastisista tutkimuksistani tärkein on vuonna 2019 ilmestynyt kirjani *Todellisuus pahoinpiteli runon*. Yhteiskunnallisuus ja tunteet suomalaisessa kokeellisessa nykyrunoudessa. Aivan viime aikoina olen tutkinut suomalaisen nykykirjallisuuden Neuvostoliitto-kuvauksia kulttuurisen muistin näkökulmasta.

Olen kotoisin Rovaniemeltä. Ajattelen, että Lapissa kasvaminen näkyy minussa edelleen tietynlaisena mutkattomuutena ja suorasukaisuutena. Vaikka Rovaniemi oli pieni kaupunki, se oli inspiroiva ympäristö kaltaiselleni vaihtoehtorockista innostuneelle nuorelle. Välillä meininki oli mahtava! Olen asunut myös monissa muissa kaupungeissa, pisimpään Jyväskylässä, jonne muutin opiskeluaikoina ja jäin töihin yliopistolle. Rakastin Jyväskylää. Kirjallisuus-oppiaineessa oli hauska, uutta etsivä ja ennakkoluuloton ilmapiiri. Yhteydet kirjailijoihin olivat tiiviit, mikä teki uusimman kirjallisuuden tutkimisesta innostavaa. Vuonna 2019 muutin Turkuun, ja tämä kaupunki on täysin valloittanut sydämeni.

Ulkomailla kaikista rakkain kaupunki on Pariisi. Sinne haluaisin palata aina uudestaan!

Olen Kaisa Kurikka, Tampereen aina kotikaupungikseni mieltävä turkulainen kirjallisuudentutkija ja kriitikko. Toimin kotimaisen kirjallisuuden määräraikaisena yliopisto-opettajana vuoden loppuun asti. Luen jatkuvasti uudelleen Gilles Deleuzen yksin ja yhdessä Félix Guattarin kanssa kirjoittamia prosessifilosofisia teoksia, tutkin kokeilevaa suomalaista proosaa sekä suomen-

ruotsalaista nykykirjallisuutta erityisesti erilaisten tilallisuuksien kautta, viimeksi metsän. Viimeisimmät julkaisuni ovat kuitenkin olleet adaptaatiotutkimusta, sillä olen tutkinut Väinö Linnan käsikirjoitusta Sven Tuuva -elokuvaan, Yrjö Kokon Pessin ja Illusian matkaa lasten (sota)elokuvaksi ja balettielokuvaksi, sekä monimuotoista ”Baby Jane”-ketjua kirjasta elokuvaksi ja kirjaksi ja jälleen elokuvaksi.

Sykähdyttävin kaupunkikokemukseni liittyy Istanbuliin. Joitakin vuosia sitten ystävämme meni naimisiin turkkilaisen kanssa ja häätjuhlat pidettiin kesäisessä Istanbulissa. Häihin oli kutsuttu myös pitkään ulkomailla asuneita ystäviämme, joten samalla tarjoutui tilaisuus tavata myös heitä. Istanbulin maagisuus, kummallinen, häiritseväkin ristiriitaisuus ja sattumanvaraisuus todentui myös siinä, että kävellessämme kaupungilla kyseiset ystävämme kävelivät yhtäkkiä vastaamme! Mikä todennäköisyys siinä toteutui, että miljoonien asuttamassa kaupungissa törmäsimme ystäviimme? Istanbulin melu, utuinen kuumuus, hajut ja tuoksut, kaupungin kaduilla ja kujilla vaeltavat kissat ja etenkin se, miten niistä pidettiin hyvää huolta, jättivät jäljen. Kuten myös öisellä Bosporinsalmella lipuva risteilyalus, jossa häätjuhlat vietettiin. Emme käyneet turistikohteissa, paitsi jos Orhan Pamukin ”Viattomuuden museo” siksi lasketaan. En usko koskaan meneväni Istanbuliin uudelleen, sillä tässä kaupunkikokemuksessa oli kaikki.

Käsine- taide 2021

Juuli Lappalainen

Kaupunkitila kukkii kantajiensa pudottamia hanskoja. Toisinaan ohikulkijat nostelevat niitä etsijöitä helpottaakseen maasta milloin mihinkin: puistonpenkin selkänojalle, verkkoaidan aukkoon, pajunoksaan, sähkökaapin päälle tai lumi-vaatteisen patsashahmon syliin. Minä kävelen kaupunkia halki ja valokuvaan noita käsineitä kuin leskenlehtiä keväällä, koskaan niitä mukaani poimimatta.

Taltioin ensimmäisen kukinnon puhelimeni kameralla Tuomiokirkkosillan kupeessa marraskuussa 2019. Joku oli pukeutunut työmaa-aidan seipäälle mustan nahkasormikkaan, jolla oli kohmeinen mutta kätevä ilme. Pimeässä marraskuussa oli löytämisen myötä kumma läiskähähdys iloa. Nyttemmin puhelimeni "hanskat"-kansiossa on toistasataa kummaa hanskamuuotokuvaa. Niistä suurimman osan olen ottanut Turussa. En osaisi piirtää hanskamuuotokuvieni pohjalta Turun suurta hanskareittikarttaa, mutta

muistan hanskakuvien vuoksi kävelyistäni sellaisia paikantuvia yksityiskohtia, jotka olisin muuten kadottanut. Ajattelen, että se on outo kaunis asia, vaikkei tarkoita mitään suurta.

Pukemattomia hanskoja yhdistää käten poissaolo. Koronahuhtikuussa 2020 kaipasini toisten ihmisten käsiä. Ymmärsin kaipuun olevan jaettu, joten kyhäsin Instagram-tililleni puolihassun valokuvanäyttelyyn, joka käsitti kaikki siihen mennessä ottamani hanskakuvat. Kuvia HANSKANÄYTTELYSSÄ 2020 oli kolmisenkymmentä. Nyt kaavailen näyttelylle noin sadan uuden muotokuvan jatko-osaa.

Kävelyjeni yksityiset hanskahavainnot liikahtivat yhteisiksi, kun hanskanäkökulmasta havainnoitu kaupunkitila jatkui kuvien myötä digitaaliseen Instagram-tilaan. Niin samassa kaupungissa asuvat ystäväni kuin kaukaiset nettitutut ovat lähettelleet minulle vuoden mittaan kuvahavainnoita hanskoista. Olin tullut jostakin hanskasta mieleen. Eräs lapsuuden-tuttuni vinkkasi minulle, että myös Tom Hanks kuvaa Instagramiinsa pudonneita hanskoja – mikä outo yhteys. Lukioystäväni pohti chat-ääneen, ettei ainakaan kukaan Kanadassa ripustaisi pudonnutta hanskaa pensaaseen. Miksi sellainen tapa muka on olemassa? Onko se ystävällisyyttä, tottumusta vai kumpakaan? Instagram-algoritmi tulkitisi digitaalisen hanskatoistoni hanskafetissiksi.

Kumihanskoja tapaa usein puistoroskisten juurella, kaupunkiauکیوilla sekä kauppojen ovensuissa. Märillä säällä katukiveyksillä voi nähdä tallautuneita lapasia, joihin latautunut sadevesi on lätsähtänyt hanskan ympärille lammituksi askelen painosta. Parillisia hanskoja tipahtelee etenkin lenkkipolkujen varsille. Taaperoiden pikkuruksia peukalonpaikattomia rukkasia nostellaan löydettäväksi erityisen huolellisesti kaikkialla. Pinkki on yleinen sormikassävy. Sammalet ja jäkälät saavat hanskasta aivan hyvän kasvualustan. Keväällä on paras hanskasesonki. Usein sama hanska seilaa putoamis- tai ripustamispaikassaan pitkiäkin aikoja. Hanskan sijainti säilyy suunnilleen samana, asento vain kehkeytyy osana maiseman muutosta.

”

Keväällä on paras hanskasesonki.

Joulukuussa huomasin Yliopistonmäelle vievässä portaissa mustan neulesormikkaan, joka oli samalla tasanteella vielä helmikuun lopussa lumien lähtiessä. En ollut unohtanut sormikkaan olemassaoloa talven aikana, sillä keskustan koirat olivat pissanneet sen lumipeitteen alta esiin aina toisinaan. □

Pisteiden A ja B välillä

Jutta Pirttijärvi

Olin lapsuudennaapurustossani kävelyllä, kun huomasin talon, joka näytti jotenkin erilaiselta. Olin kävellyt saman talon ohi satoja, ellen jopa tuhansia kertoja, mutta nyt talossa näytti muuttuneen jokin. Pysähdyin hetkeksi ja yritin miettiä, mistä tunne johtui. Tiesin, että talo oli vuosikymmen sitten ollut vihreä ja se oli maalattu vaaleansiniseksi, mutta ei muutoksen syynä voinut olla se, sillä olin jo tottunut vaaleansiniseen väriin. Seistyäni paikoillaan epäilyttävän pitkään, tajusin viimein, että talon etusivulla oli ennen ollut aita. Tiesin, että talon koira oli kuollut hetki sitten, joten päätin aidan poiston johtuneen siitä.

Aloin miettimään, mitä muita asioita me huomaamme vasta, kun ne ovat poissa.

Ehkä kyseessä on ravintola, jonka ohi olet useasti kävellyt kaupungilla miettien, että haluaisit maistaa sen ruokaa. Ravintola vain sattuu olemaan

vähän liian kaukana kämpästäsi, jotta jaksaisit varta vasten kävellä sinne asti, kun lähempänä on muitakin paikkoja. Silti se on aina mielessäsi ruokailuvaihtoehtojasi tutkiessasi, koska kävelet sen ohi niin usein. Ehkä käykin niin, että eräänä päivänä ravintolan ikkunassa onkin liike lopettaa -kyltti ja harmittelet, ettet koskaan käynyt sisällä. Mietit kuinkakohan monet muutkin ovat miettineet ravintolassa käymistä, mutta aina jättäneet käynnin myöhemmäksi.

Pisteiden A ja B välille mahtuu paljon mahdollisuuksia, jotka jäävät syystä tai toisesta kokematta. Sama pätee ihmissuhteisiinkin.

Uusiin ihmisiin tutustuminen tuntuu joskus vaikealta tai jopa pelottavalta. Voi tuntua, että itseä ei oteta vastaan, jos tulee uutena johonkin ryhmään. Voi tuntua, ettei keksi mitään sanottavaa ihmiselle, jolle kuitenkin haluaisi sanoa jotain. Itse ainakin tiedän olevani liian kriittinen

Pisteiden A ja B välillä

itseäni kohtaan ja mietin aina salaa *nyt tuli sanottua jotain tyhmää* tai *nyt tuo tyyppi ei ainakaan pidä musta*. Täytyy kuitenkin muistaa, että usein omat mokat jäävät vain omaan mieleen. Lisäksi keskustelussa on aina vähintään kaksi osapuolta, joten vastuu keskustelun sujumisesta ei voi langeta pelkästään omille harteille. Jos ei kerta kaikkiaan keksi mitään sanottavaa, sen voi myös ihan hyvin myöntää ja lisätä, että olisi kuitenkin hauska tutustua. Usein ihmiset arvostavat totuutta ja yrittämistä enemmän kuin säkenöivää karismaa.

Ehkä olet miettinyt, että uuden ihmissuhteen aloittamiseen on liian suuri kynnyks, kun ette ole tekstailuväleissä. Sosiaalisen median kanavat ovat tehneet vuorovaikuttamisesta helpompaa, kun puolittutun Instagram-storyyn voi helposti reagoida Instagramin ehdottamalla hymiöllä. Sen sijaan oikean tekstiviestin tai WhatsApp-viestin lähettämiseen voi olla suurempi kynnyks, koska vuorovaikutus on aloitettava tyhjästä. Joskus voi olla hankalaa tajuta missä vaiheessa ollaan siinä kohtaa suhdetta, että voidaan lähettää toisille satunnaisia viestejä ilman sen kummempaa syytä. Sen takia jonkun kanssa tekstailuväleissä olemisen voi luokitella yhdeksi pisteeksi pisteiden A ja B välillä.

Aivan kuten voi olla hankalaa päättää, missä kohtaa toista voi alkaa kutsua kaveriksi. Onko kaverin ja yliopistokaverin välillä ylipäätään eroa? Sinänsä nämä sanat voivat olla toistensa synonyymejä, mutta ne aiheuttavat aavistuksen erilaiset konnotaatiot. Jälkimmäinen tuntuu viittaavan siihen, että olemme kavereita, koska näemme toisiamme opintojemme kautta,

ensimmäinen puolestaan siihen, että olemme kavereita koska vietämme aikaa yhdessä. Jos piste A on täysin tuntematon ja piste B kaveri, sijaitsevat nämä yliopistokaverit jossain siinä välillä.

Yliopistokavereista voi tietysti myös tulla kavereita, joiden kanssa ollaan tekstailuväleissä ja tavataan kampuksen ulkopuolellakin. Sen sijaan ne, jotka luokitellaan vain yliopistokavereiksi, voivat olla sellaisia, joiden kanssa kylä tykätään hengailta, jos tavataan, mutta varsinaisen tapaamisen sopiminen tai kontaktin pitäminen on hankalaa, kun ei vielä olla *tekstailuväleissä*. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että nämä ihmiset olisivat merkityksettömiä tai että itse olisit merkityksetön heille: ihan varmasti joku, jota et tunne kovin hyvin ajattelee sinuakin joskus.

”

Mitä muita asioita me huomaamme vasta, kun ne ovat poissa?

Myös ”vain yliopistokaverit” voivat muodostaa merkittävän tukiverkon. On ihanaa, jos pystyy jakamaan opiskelujen taakkoja puhumalla kursseista ja tehtävistä jonkun kanssa, vaikka ei sitten kauheasti muusta puhuisikaan. On ihanaa, kun saa valittaa, hehkuttaa, antaa neuvoja ja ottaa neuvoja vastaan. Pandemian takia kaupungit ovat hiljentyneet ja kampukset autoituneet, eikä luonnollista kampuksella tapahtuvaa kuulumisten vaihtoa ole juuri päässyt tapahtumaan.

Pisteiden A ja B välillä

Tämän takia on entistä tärkeämpi uskaltaa pitää yhteyttä niihinkin, joihin ei ole ennen välttämättä tarvinnut pitää yhteyttä viestein.

Kuten en huomannut lapsuuden-
naapuriston talon pihasta kadonnutta aitaa, en halua havahtua joskus siihen, että joku on poissa, koska ei saanut tarpeeksi tukea. En halua kokea tunnetta, että olisin sittenkin halunnut käydä siinä ravintolassa, mutta myöhästyin, koska lykkäsin asiaa liian pitkälle. Me nuoret mietimme usein, että aikaa on loputtomasti, vaikka totuus on toinen. Aina joku taistelee hengestään jossain. Ehkä jopa silmiemme alla.

Niinpä haluan esittää haasteen: lähetä viesti jollekulle, jolle olet miettinyt viestin laittamista. Viestin ei tarvitse olla pitkä, se voi olla vain joku kiva huomio, jonka olet tehnyt tästä ihmisestä tai että sinusta olisi hauska tutustua tähän ihmiseen paremmin. Itse ainakin ilahtuisin jokaisesta tällaisesta viestistä ja uskon, että niin ilahtuisivat muutkin.

Luodaan yhdessä uusia ihmissuhteita, eikä myöskään unohdeta vanhoja, jotka ovat syystä tai toisesta jääneet vähemmälle huomiolle. Ihan jokainen arvostaa silloin tällöin ilmestyvää positiivissävytteistä viestiä, vaikka suhde jäisikin vain niiden satunnaisten viestien lähettämisen tasolle. Jos mietit, kutsuisitko jotakuta kaveriksesi, kutsu ihmeessä. Kutsu ihan ääneenkin. Kukaan tuskin pahastuu siitä nimityksestä. □

Resepti

Myyjäisiä kipeästi kaipaava Mimesiksen myyjäisvastaava Ida Salonen raottaa tunnettua reseptikokoelmaansa.

Resepti akuutin myyjäisikävän helpottamiseksi

Sirkkalan aulan keltainen myyjäiskoppero on ollut tyhjillään jo vuoden. Se tuntee olonsa todennäköisesti traagisen hylätyksi ja unohdetuksi. Missä ovat rikkinaiset kahvitermokset, missä kopin seinille ripustetut hinnastot? Missä kukkas myyjäiskassi ja kilahtelevat rahalipheet? Entä minne ovat kadonneet kaikki kopperon sisään ahtautuneet herkkuja mussuttelevat kirjallisuudenopiskelijat? Rakas myyjäiskoppero, emme me ole sinua unohtaneet. Eromme ahdingossa muistellemme kahvintuoksuisia hetkiä kanssasi ja leivomme Kalevalan päivän myyjäisissä debytoinutta **Marjatan toista marjapiirasta**. Ehkä sen tuoksu tavoittaa sydämiemme lisäksi myös kopperon keltaiset seinät.

Tee näin:

1. Sekoita kulhossa keskenään pohjan kuivat ainekset, eli vehnä jauhot, kaurahiutaleet, sokeri, vaniljasokeri, suola, leivinjauhe ja sooda. Lisää sitten niiden joukkoon kaurajogurtti ja rypsiöljy ja sekoita kaikki sekaisin.
2. Levitä taikina pellille leivinpaperin päälle ja ripottele sen päälle marjoja sopiva määrä, mielellään niin paljon, että pohja peittyy jotakuinkin kokonaan.
3. Valmista sitten muruseos: sekoita kulhossa kaikki muruseoksen ainekset. Sekoittaminen kannattaa tehdä käsin, jotta muruista saa puristeltua samalla vähän isompia ja tiiviimpiä.
4. Ripottele muruseos marjojen päälle.
5. Paista marjapiirasta 200-asteisessa uunissa suunnilleen 35–40 minuuttia.
6. Ota uunista ja nautiskele vaniljakastikkeen kera!

Marjatan toinen marjapiiras

Pohjan ainekset:

5 dl vehnä jauhoja
1,5 dl kaurahiutaleita
2 dl sokeria
2 tl vaniljasokeria
3/4 tl suolaa
2 tl leivinjauhetta
0,5 tl ruokasoodaa
5 dl kaurajogurttia
1 dl rypsiöljyä

Muruseos:

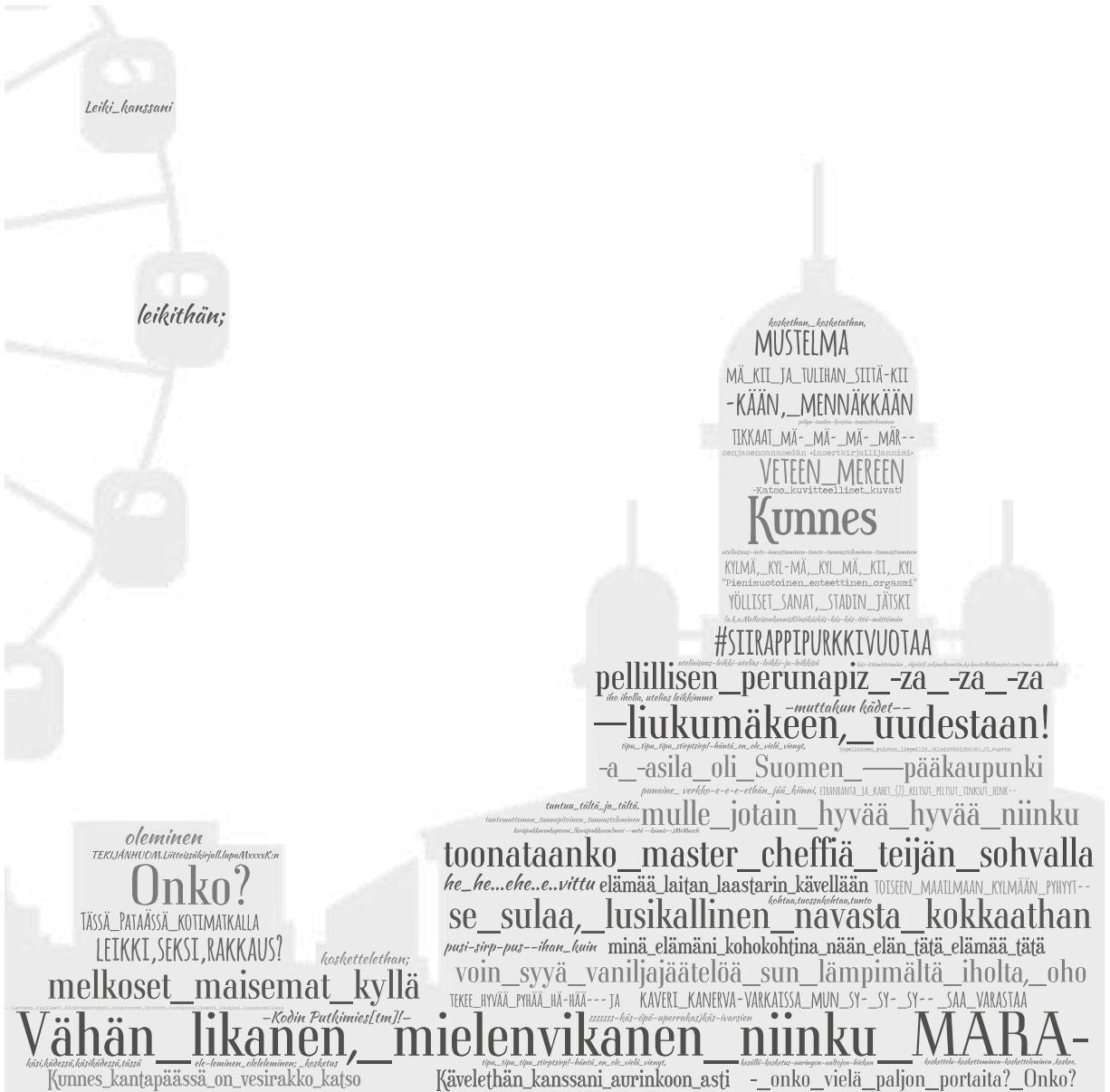
2 dl vehnä jauhoja
1 dl sokeria
1 tl vaniljasokeria
0,5 tl leivinjauhetta
0,5 dl rypsiöljyä

Lisäksi:

valitsemasi marjoja

Lyriikkaliite

Utopian toimitus vastaanotti kevään numeroon runsaasti tasokasta runoutta. Ihastelkaamme siis!

Rosaliina Kärkkäinen

Puutarha

Valtiatar
hämyisten huoneiden
yksin vaeltaa kautta suuren eteisen
ja rautaisten rappusten
kattopuutarhaan
jossa kasvattaa ennennäkemättömiä,
ainutlaatuisia – uusia sieluja.

Väsyneenä hän päättää
mitkä on pakko repiä juuriltaan,
mitkä saavat jatkaa kurottamistaan
kohti korkeutta;
ne ovat kaikki niin erilaisia
vaikka kaikki samaa lajia –
hän niille nyökkäilee, niitä koskettaa,
kuiskailee eikä lue lakia.

Ne ovat vielä turvassaan vapaita
mutta kun hän ne joutuu päästämään
lukemattomille pimeille kaduille kulkemaan
jokainen niistä on omillaan
hän saattaa kyyneleensä vielä joskus pudottaa
ja ne sielut, jotka ottavat vastaan
ovat kaikista herkimpiä, haluttomia totuudelta puolustautumaan.

Ella Hiltula

Turku

Kaupunki hyvin yksin
ja meri, joka pysyy suhteellisen lähellä
En ole nähnyt sinua täällä
mutta olen päästänyt jo kerran jos toisenkin menemään
niin etten enää laske, vaikka ehkä pitäisi muistaa
Ja kyllä minulla on arpia, joihin uurtuvat pimeän painosta
maahan asti roikkuvat yöt ja tunnit, joissa kello käy kuin ei kykenisikään
Aika tekee muuttuvaksi sen, kuinka kesken on jatkuvasti
mutta sitä tiiviimmin osa kiertävää olemassaolon ja olemattomuuden kehää
Mutta täällä minä olen yhä ja katsoin kuinka
tuuli pyyhkäisee ilmaan katupölyä, jonka sade liimaa takaisin asfaltti-ikuisuuteen
Todellisuus on kuvaelma näkemästä, josta ymmärrys maalaa tarkempaa
Ihmisen on luotettava ollakseen epävarmuutta pidemmällä,
koska ilman riskiä ei ole elämää ja kaikki menee koko ajan toisin
Ja nämä kadut muistavat, kun minä unohdan laulaa
Vaikka ehkä ei pitäisi, näen yhä varjosi niissäkin,
joiden askeleissa on vähemmän tahtia ja joiden silmät
heijastavat yötä mielummin kiireistä aamua, joka johtaa päivään

Matilda Kirvelä, kokoelmasta
Kaltaisiamme aaltoja
Kustannus HD, 2018

etäällä mukat, Muchat, nukat, Mieleni-sukat
voi kyllä kiviä, mutta uskaltaako tulla alas,
täällä Mau!
me-ta-me-TAAS-tasot, sot, sot, ei
mikään sotka vaan ankk
ettänäi.
Kun horjuin

syntyvät uudelleen
tyhjäksi-päästä.
hengästyy.
TAIde, feminismi? elämän
naiset-punaiset-se-se-se-
perkele
Pyydän,

Lehtihohtaan/kuutsaan, vihreä/keltaistavalon.
ja-hymyilee-uudelleen.
'Kuulet, kuulet, kuulet... jätit he-LEVETIN-PALJON-VELKAA-AA'
KissKissFallin- Kirsikankukat keväällä sukut
—aiaiai-ja-tui-tui-tutu-tui(kulta!) sanoo, ja-päässä-jyskyttää
Tippuvat ja maatuvat ja Kun vesi on
—unihukka, jok

kauempana, -etkä-sitä-tunnista-enää-samaksi, Ja heinikossa, henget huokaavat.
—voikukka, joka
KISSKISSFALLINGLOV kaikki-ne-äänät, -niin-vaikea-on

—talvisukka, joka tulkaa ja painukaa, minuun
nyt kyllä—)Ank(kuri?eikylläole)ka, piste&. Jokin-on-liikahtanut, -eellinen
—Piu-ystäväni-on-kuin-niitty-nukka, joka

varpaat kylmyydessä
katsoo-vain kissalintupyöriäinen-nerin-omainen-mau-mau-mainen-mau, moiskis! En kykene laakemaan, niitä kaikkea verhon-läpi. Kenelle-mitäkin, -hän
myyrä, pienenpienipiu-myyrä, myyrä (-i-t-i-v-e-v-i-b-e-s-o-h-nly
kun viikasee takavassemalle-muistaa-miksi, hymyily-samula. Kenellemitäkin.
peiton-alle, menitkö-hihihi-siehän-oot-ihanku
mätänevissä-lehdissä-ylämäkeen Mies, muusikkoon, halustan, oika, kuin
uudet, kurjet, purjet, purjeet puhtaat ja suuret! lintupieni, etkissaensinkäänpieni-
tehdään, tuhannet, loistava, pienenet, poskilla
—annepyyreitsoikeatpienetvaaleanpun-aiset-punaisetnaiset post-ank-ka-pos_ank_kaas(j)ankkaa_muovinen_ankka Tähdet, kuin pisamia, poskillasi

Rosaliina Kärkkäinen

Lyriikkaliite

NN

Neiti nahkahansikkaan elämän voi pelastaa
julmuus joka kertautuu
yhä uudestaan, tämä
urbaani kaupunkielämä joka taukoamatta vuodattaa
musta mahlaa –
se upottaa, eikä kukaan kuukauden, kahden
vuoden jälkeen
paeta osaa
taikka halua vaeltaa.

Neiti nahkahansikkaan mielessä elää
syyllisiä, raskaita ajatuksia
mutta uusi opetus kuuluu
”jokainen itsensä puolesta ja Jumala kaikkia vastaan”
kuka helvetissä on tuo jumala?
Onko luonto pettynyt ja vetänyt takaisin armonsa –
haudannut sen asfaltin, soran ja maan alle
niin syväälle,
jättänyt sen löytymättömiä muinaishautojakin syvemmälle,
ettemme löydä sitä enää,
emme itsestämmeäkään?
Onko sitä ollut alun alkaenkaan,
onko se löydettävissä?

Neiti nahkahansikas, odota nyt
kerro kärsitkö kylmää, koska et kestä itseäsi
vai oletko mielestäsi
olosuhteidesi uhri?

Ella Hiltula

Utopia 1/2021

Turku II

Jos ei punertavan taivaan alla kaipaa mitään eikä
ketään, tuskin on edes olemassa

Olen aina pitänyt meteliä merkinä
ymmärtämättömyydestä, mutta sitten
seisot edessäni hiukset sotkuisina vasten
meren kevyttä aallokkoa, ja minä ajattelen, että
koti on siellä missä kaipaa eniten, mutta turvallisimmin
Voimakkain meteli koostuu siitä, miten ajattelee niin, ettei
koskaan opi tuntemaan hiljaisuutta

Jälleen järisytät minut
uudessa ruumiissa:
tervetuloa
Ehkä sinulla on lapsia toisen kanssa

Matilda Kirvelä

Lyriikkaliite

Rosaliina Kärkkäinen

Scifin valtakunta

Sadan sanan säilä

Shimo Suntila

Tänään esittelen teille scifistisen ilmiön, josta on syntynsä jälkeen sukeutunut ka-pea mutta elinvoimainen kirjallisuuden alahaara. Puhun raapaleesta.

Vanhan ja perinteisen käsityksen mukaan raapale on mininovelli. Mini sen on pakko ollakin, koska pituutta sillä saa olla vain sata sanaa. Tasan sata. Ei yhtään enempää eikä yhtään vähempää. Siinä mitassa ei kovin monipolvista tarinaa kerrota. Pientä helpotusta tarjoaa lisäsäntö, jonka mukaan ”otsikoissa ja väliotsikoissa saa olla yhteensä korkein korkeintaan 15 sanaa”.

Otsikoksi lasketaan myös raapaleen nimi, eli ne sata sanaa suodaan jo’ikinen tarinan kuljetukselle.

Raapaleen määritelmään on kuulunut myös tiukasti se, että sen on oltava luonteeltaan spekulatiivinen, siis scifiä, fantasiaa tai yliluonnollista kauhua. Ja kuten scifistit yleensä genreltään vaativat, ei piisaa, että spekulatiivinen elementti on ulkokultaa. Ei uimarantakuvausta, jossa mainitaan avaruusrakettin taivaalle jättämä vana, tai kuuasemalle sijoittuva Pikku Kalle -vitsi, joka olisi voinut yhtä hyvin tapahtua Suomessakin.

Scifin valtakunta

Spefin pitää olla olennainen osa kokonaisuutta.

Termin ”raapale” kehitti Finlandia-voittaja Johanna Sinisalo, joka vuonna 1989 kävi Eastercon-tapahtumassa Jerseyssä monen muun suomalaisen sf-fanin kanssa. Siellä hän törmäsi kirjaan nimeltä *The Drabble Project*, joka oli julkaistu edellisenä vuonna tarkoituksena kerätä varoja hyväntekeväisyyteen. Mukana oli sellaisia tunnettuja nimiä kuin Isaac Asimov, Terry Pratchett ja Gwyneth Jones, osa ammattikirjailijoita, osa harrastajia. Harrastuspiireistä koko homma nimittäin oli lähtöisin.

Aivan aluksi drabblen kirjoittaminen oli suurempi haaste. Termi tulee Monty Pythonin hupikirjasta *The Big Red Book*, ja erään sivun alalaidassa luetellaan hyviä tapoja viihdyttää ihmisjoukkoa viikonloppuna. Yksi näistä on Drabble-kilpailu. Kaikki kirjoittavat romaaniin, ja se, joka saa omansa valmiiksi ensimmäisenä, voittaa.

Ei romaanin rustaaminen viikonlopussa mahdotonta ole, siihen suoritukseen yltyä aina joku vuotuisen NaNoWriMon aikana (marraskuun aikana pitää kirjoittaa 50000 sanan romaani, ja jotkut pääsevät maaliin jo kahdessa päivässä), mutta rennoksi ajanvietteeksi siitä ei ole, kuten Birminghamin scifiseura päätyi toteamaan. He laskivat riman romaanista sataan sanaan, ja tarinoita kirjoiteltiin brandya nautiskellen takan räiskyessä, hyvässä seurassa. Sivumennen sanoen heillä on ollut päheämpi klubihuone kuin mitä esimerkiksi Yo-talo A:ssa sijaitseva Terrakoti, jossa majoilee mm. Turun sf-seura ja yliopiston oma Tieteiskulttuurikabinetti.

Tämän Birminghamista kummunneen, Monty Pythonin vitsailusta napatun tradition Suomeen toi Aikakone-lehti, jonka tekemisessä Sinisalollakin oli roolinsa. Toinen nimi, jonka raapaleen syntyhistoriassa on syytä mainita, on lehden päätoimittaja Leena Peltonen, joka oli myös Eastercon-reissulla mukana. Sinisalo käänsi termin ”drabble” suomalaiseen suuhun sopivaksi sanaksi ”raapale”, ja Peltonen julkaisi Aikakoneen numerossa 2/89 kutsun osallistua tämän uuden idean henkiinherättämiseen. Tulos ylitti kaikki odotukset. Kutsu poiki ensiaallosa liki sata raapaleta. Numerossa 3/89 julkaistiin kuusi parasta, ja yhdelle annettiin palkinto ”Raapale Grand Prix”. Sen sai Boris Hurtta tekstillään Louhi-kärmes, jonka ansioista tuomaristo nosti esiin mm. historiallisen kielen taitavan käytön. Palkintoa piti jakaa jatkossakin, mutta tietävästi Hurtta on ainoa sen ansainnut. Lisää ei ole enää odotettavissa, sillä Aikakoneen ilmestyminen loppui jo 1997.

Aikakoneen urauurtava työ levisi paitsi kaikkialle Suomen sf-harrastuskentällä myös muihin ympyröihin. Raapalekokoelmia ovat julkaisseet mm. Suomen Mensa ry. sekä Kouvolan dekkaripäivät, ja pienkustannuspuolella mm. Osuuskumma, Kuoriaiskirjat ja Nysalor. Jokunen vuosi sitten Kotkan kirjasto järjesti ”kotkale”-kilpailun, jossa tekstin mita venytettiin 117 sanaan.

Vihjaisin alkupuolella, että alkuaan raapaleella oli tarkat vaatimukset. Mitenkäs nykyään?

Jotkin seikat ovat pysyneet samoina. Sanamäärä on edelleen sata (otsikoihin saa laittaa sen 15 sanaa) ja tästä ei tingitä. Mutta raapaleen novellimaisuus ei ole,

jos nyt koskaan oikeasti olikaan, enää vaatimus. Jyrki J. J. Kasvi lähetti kisaan tekstin, joka oli käytännössä DOS-järjestelmän tiedostolistaus. Sittemmin sadalla sanalla on laadittu runoja, pelkkää dialogia sisältäviä mininäytelmiä, kirjojen takakansitekstejä, esipuheita ja milloin mitäkin. Tämä on seikka, jota haluan korostaa.

Raapale on määrältään tarkka, mutta muodoltaan vapaa!

Raapale soveltuu kaikkeen, ja jos ei sovellu, aina voi soveltaa lisää. Scifielementin mukanaolon pakollisuudesta on luovuttu jo aikoja sitten. Raapale taipuu kaikkeen ilmaisuun, kunhan sen pitää sadan sanan mittaisena.

”

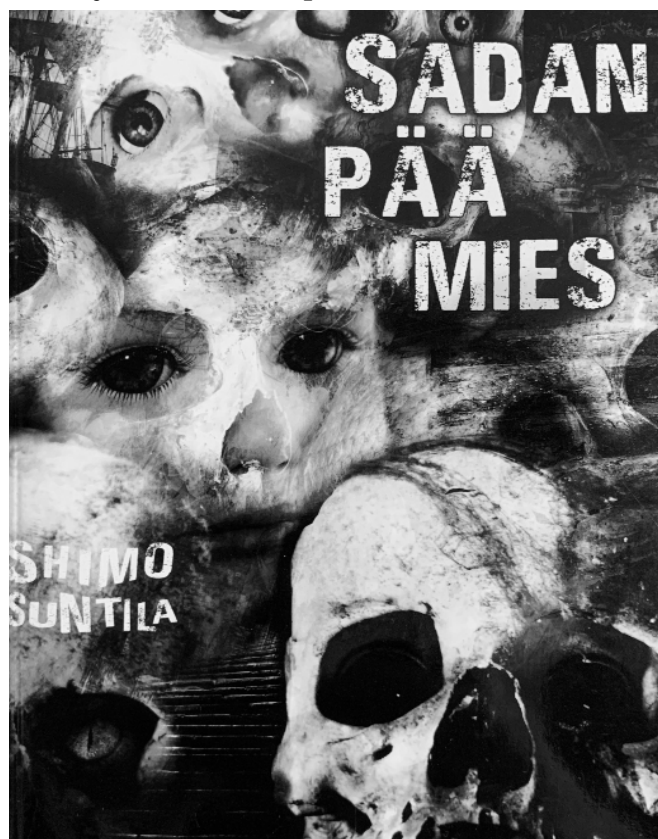
Raapale soveltuu kaikkeen, ja jos ei sovellu, aina voi soveltaa lisää.

Itse olen käyttänyt raapalemuotoa kirjoitusharjoituksena. Vuonna 2012 kirjoitin raapaleen vuoden jokainen päivä. Tuloksena oli 366 tekstiä, kyseessä kun oli karkausvuosi. Tavoitteenani oli hankkia kirjoitusrutiinia. Jos kirjoittaa vain silloin kun huvittaa, ei välttämättä kirjoita koskaan. Jos kirjoittaa joka päivä, vaikkei huvittaisi, ainakin saa jotain aikaiseksi. Ellei muuta niin nipun raapaleita, joista toiset ovat väistämättä muita heikompia laadultaan, mutta muutamat vastavuoroisesti varsin kohtalaisia, jopa hyviä.

Olikohan se juurikin Sinisalo, joka joskus totesi, että jos tahtoo oppia kirjoittamaan laatutekstiä, ensin pitää ”kirjoittaa tuhat sivua paskaa” (lainaus ei välttämättä ole sanatarkka). Tällainen raapalepohjainen pitkän linjan sormiharjoittelu on omiaan juuri tähän prosessiin.

Sivutuotteena huomasin, vuoden umpeuduttua, että olin oppinut tuomaan tarinan jätteen esiin paremmin. Se on luonnollinen seuraus siitä, kun saman asian kanssa taistelee päivästä päivään vuoden verran. Kehitystä on suorastaan pakko tapahtua. Suosittelen tätä metodia kaikille, jotka haluaisivat kirjoittaa enemmän.

Shimon raapaleita on julkaistu useassa kokoelmassa, viimeisimpänä vuosi sitten ilmestyneessä *Sadanpäämieheissä*.

Ja tästä pääsemmekin niin sanotusti pääasiaan! Toimittajien luvalla & suostumuksella julistan *Utopian* suuren raapalekilpailun alkaneeksi. Kunniakkaimmat raapaleet julkaistaan *Utopian* seuraavassa numerossa, ja voittajille on luvassa palkintoja. Siispä lukekaa säännöt ja ryhtykää kirjoittamaan.

1. Tekstin mitta on raapale. Pituus on täsmälleen sata sanaa. Otsikossa ja väliotsikoissa saa olla korkeintaan 15 sanaa (voi olla vähemmänkin, esim. yksi nimenä).

2. Aihe: Kirjat, kirjallisuus, kirjallisuustiede. Tulkitkaa tätä laajasti ja venyttäkää rajoja. Riehaantukaa!

3. Lähettäkää tekstit lehden toimitukseen lokakuun 2021 loppuun mennessä. Kilpailusta lähetään tarkempi tiedotus Mimesis ry:n sähköpostilistalle tämän lehden ilmestyttyä.

4. Tuomareina toimivat lehden toimittajat sekä tämän artikkelin kirjoittaja.

5. Palkintoina jaetaan raapalekirjoja! Ykkössiijan saanut saa valita ensin, toiseksi tullut sitten, ja kolmas saa mitä jäljelle jää. Teokset ovat Sata kummaa kertomusta, Rikoksen lyhyet jäljet ja Ajantakojat (viimeisen palkinnon lahjoittaa Osuuskumma-kustannus).

Sopivaa aihepiiriä hakeville heidän seuraavat suuntaa-antavat tärpit:

Millaista olisi lukea Sormusten herran jatko-osa?

Taipuisiko Kalevala baaritappeluksi?

Miten Aristoteles suhtautuisi postmoderniin teatteriin?

Mitä jos Peppi Pitkätossu kohtaisi Harry Potterin?

Tai jos Don Juan olisi Turun kaupunginjohtaja?

Joku osallinen muistelee Kultahatun tapahtumia kymmenen vuoden kuluttua, mutta kuka ja millä mielellä?

Millaisessa maailmassa eläisimme, jos kirjallisuustieteilijät ja muut humanistit olisivat kovimmin palkattuja asiantuntijoita?

Miten kaksi tutkijaa / professoria nokitelisivat toisiaan luentotauolla kahvihuooneessa?

Taipuuko analyysiessee sataan sanaan lähdeviitteineen?

Toivotan luovan työn iloa kaikille osallisujille! Muistakaa, että kirjoittaminen on 10% inspiraatiota ja 90% perspiraatiota. Tärkein elin tässä hommassa on aivot, hyvänä kakkosena tulee tukevat istumalihakset.

Kirjoittajille inspiraatioksi ja muiden lukijain huvitukseksi tarjoan vielä pari konkreettista esimerkkiä.

Muistakaa, että kirjoittaminen on 10% inspiraatiota ja 90% perspiraatiota.

Scifin valtakunta

Lukijan puhuttelu

- Hei jätkä. Mulla olis asiaa.
- Häh, kuka sinä... oletko joku lilliputti? Onko tämä unta?
- Tää on totista totta. Nimi on Marlowe. Philip Marlowe.
- Ei sano mitään.
- Ei niin, vaikka pitäis. Mä olen kirjallinen hahmo, kuuluisa yksityisetsivä.
- Et kovin kuuluisa.
- Suu poikki. Tämä on just se ongelma, josta mä tulin sanomaan.
- Siis elikkäs?
- Sä ostat kirjoja, muttet lue. Ne kerää hyllyssä pölyä. Ja me kans.
- Ketkä te?
- Me kaikki hahmot sun lukemattomissa kirjoissa. Me halutaan muutosta. Lue mitä ostat.
- Ei aika riitä.
- Me vähän meinattiin, että sä sanoisit noin. Tää ei ole mikään nallipyssy. Nyt kirja käteen, tai vaivut syvään uneen.

Shimo Suntila

Louhikärmes

Sumussa oli purjehdittu etelään. Vanha Rödeskägg pelkäsi, jotta ajauduttaisiin ohi Grönlandin, Viinimaan rannikolle.

Tähystäissänsä Orm näki louhikärmeen. Aalloilla kellui hirviö mustana tuomiona. Evä oli kahden syllän korkuinen, kalvaitten loismatojen kuvioima, selkä kolmen haaksen mittainen.

Peto nukkui suomupää meren sylissä.

Haakon komensi sairaatkin airoihin. Raukat reuhtoivat keuhkot polttaen, vaan heräsi ällötys ja sukelsi vahtoon vinhasti mylvien ja viheltäin.

Sousivat viikingit viimeisin voimin. Syvyydessä odotti suunnaton varjo. Louhikärmes kohotti hoikan tuntosarven. Mulkea silmä kiertyi saalista etsien.

Thor, päällikön poika, hillitsemätön berserkki tarttui jouseen, vaikka vanhat rukoilivat.

Hän vilkaisi Haakonia – isä nyökkäsi.

Vasama syöksähti kohti tuntosarvea.

KLANG! kiiri vesien yli rautakärjen iskiessä metalliin. □

Boris Hurtta

Oi,
LAHTI
ON

talviurheilukaupunki?
työläiskaupunki?
Temptation Island -kaupunki?
ympäristöpääkaupunki?
korkea(vai home)koulukaupunki?

Lahdesta sanottua:

“ Lahti on hiomaton timantti, jota ei toivottavasti koskaan hiotakaan. “

“ Ei kannata vihata Lahtea, sillä se voi vihata takaisin. “

“ Lahti on sellai et kaikki tääl viihtyy, mut kukaan ei sano sitä ääneen. “

Lahti vs. everybody vai
Lahti <3 everybody?

Päijät-Hämeen maakuntakeskus Lahti on monesta tunnettu. Suomen pienin suuri kaupunki saatetaan muistaa vaikkapa talviurheilusta, radiomastoista tai lihamukista: jokaisella on jotain sanottavaa Suomen Chicagosta. Nimensä mukaisesti Vesijärven lahdessa sijaitsevalla Lahdella on lukuisia identiteettejä, joista kaupungin asukkaat itse tuntuvat olevan sietämättömän ylpeitä.

Aluksi on selvitettävä, että rouheudella korskeilijat ja muut genitrifikaatikot eivät aina luo hyvää. Lahdenkin karski identiteetti ammentaa suuresta määrästä yhteiskunnallisia epäkohtia,

väkivaltaa ja muuta vahingollista, mitä ei tule romantisoida tai värittää eksoottisella leimalla. Lihamukista ei voi olla kovin ylpeä vaikka se olisi miten syvää kaupunkikulttuuria; mukillinen julmia kansaolentojen kohtaloita olisi syytä korvata vaikkapa vebabilla. Rähinä Recordsin kukkoileva machoräppi on usein toksista äijäkulttia, jonka maailmankuva uuvuttaa muutenkin. Myös murhatilastot ja huumeiden käyttö kertovat omia surullisia tarinoitaan. Onneksi Lahti ja lahtelaisuus sisältävät myös kovin paljon muuta.

Keskustan ytimessä sijaitsevalla Lanunaukiolla porisee etualalla seisova suihkulähde, joka tunnetaan yleisesti nimellä Lanu-spa. Nimen alkuperä lienee lahtelaisessa tavassa tyhjentää lähteeseen aika ajoin samppoopullo tai ottaa ydinkeskustassa spontaani kylpy muuten vain.

Kaupunki-identiteetit ovat Suomessa sitkeitä ja määritteleviä. Melko harvaan asutussa maassa muutamat asutuskeskittymät ovat luoneet sekä saaneet ulkopuolelta sitkeitä stereotypisiä määritteitä. Kaikki osaisivat nimetä jotain tampere-laisista tai jyvaskyläläisistä. Onhan luonteellisia oletuksia myös paljon laajemmilla tasoilla, esimerkiksi maakunnittain. Mielenkiintoista onkin yleensä se, kun paikkakuntalaiset itse puivivat omia määrittelyitään tai seisovat vankasti niiden takana.

Tässä kirjoituksessa kaksi Turussa majailevaa Lahdesta saapunutta selvittävät omaa Lahtisuhdettaan sekä esittelevät hieman heille rakasta (surullisen) kuuluisaa eteläsuomalaista kaupunkia Turun ja muun Suomen romantikoille.

“ It is the Chicago of Finland, it has the Lihamuki, it has the spirit. Sibeliustalo. Radiomäki. Mukkula. Liipola. You name it. “

Saavuvin Lahteen vuonna 2010. Olin pieni, mutta Savonlinna oli vielä pienempi, Lahti oli iso. Olin savolaisten Amerikassa, aivan Helsingin takapihalla. Uusi koulu oli homeessa, mutta koska se oli ilmakameralla kuvattuna ristin muotoinen, eräs museoalan taho suojeli rakennusta. Suojelu ei sanottavasti vähentänyt sisäilmaongelmien määrää, mutta päänsärkyyn sai terveydenhoitajalta Buranaa ja ikkunoista raitista ilmaa, joka vähensi silmien kutinaa, paitsi keväisin.

Punasilmäiset ja nuhaiset lapset kertoivat toisilleen välitunnilla kaupunkilegendeja. Kuulin muun muassa

Oi, Lahti on

Liipolan Rambosta, joka joi bensaa ja kulki retkikirves mukanaan pitkin kaupunkia. Rambon ei tarvinnut käydä koulussa, ei töissä, eikä maksaa veroja, kuten ei muidenkaan Liipolassa (Suomen Monacossa) asuvien. Tarinat varmistivat minun saapuneen luvattuun maahan, rakastuin välittömästi. Uteliaana lähdin tietenkin kiertämään kaupunkia, jos vaikka näkisin Rambon.

Kaupungintalon lähellä Veskun Kioskin ikkunan täyttää etsintäkuultusten tapaan rakeiset valvontakamerakuvat, joiden yläpuolelle on keltaisesta pääsiäiskartongista askarreltu teksti Veskun varkaat. Toimin tuohon aikaan rikosetsivänä ja löysin suuren osan kuvien henkilöistä 200 metriä Vesijärvenkatua alaspäin Sokoksen kulmalta. He eivät piilotelleet, hiihtelivät vain kädet rennosti viuhuen pitkin Aleksanterinkatua.

Opin pian, että kauppatori ei edes kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona vedä markkinapaikkana vervoja Radiomäen kupeessa sijaitsevan kaupungintalon puistolle. Liikkuvien pienyrittäjien määrä hämäräaikaan on hämmäntävän suuri, varsinkin kun poliisiaseman kulmalle oli kaupungintalon etuovelta noin 50 metriä. Osasin jo tuohon aikaan pitää varani lahtelaisten puistokaupustelijoiden kanssa, sillä olin Viron lomamatkalla ostanut satamakaupustelijalta rikkinäiset kiikarit neljälläkymppillä. Lahtelaiskaupustelijoiden veitsenterävä myyntitaito ja vastaansanomaton retoriikka saattavat tästä huolimatta johtaa lompakon raottamiseen. Aina kannattaa kuitenkin tinkiä, paitsi välillä ei kannata kuin maksaa tai juosta.

Juoksuharrastus onkin lahtelaisille liki yhtä tärkeää kuin hiihto. Voi syyllä

sanoa, että Lahdessa juostaan ja hiihdetään enemmän kuin laki sallii. Esimerkiksi Radiomäen pohjoispuolella sijainneen pienen lähikaupan kiusana olivat toistuvasti asiakkaat, jotka eivät juoksuinnossa muistaneet maksaa virvokkeitaan.

Juoksua tavoitteellisempaa urheilua Lahdessa on hiihto. Maailmanmestaruuksia on hiihdetty vuodesta 1926. Vauhdikkainta hiihto oli vuonna 2001. Vuonna 2017 norjalaisen kiilatessa suomalaisista Salpausselän stadionin mutkassa Ruotsin kuningas nautti Mukkulan kartanolla perunablinin ja muikunmätiä tillivaahdolla, maa-artistokkakeittoa kuhaconfitin ja hernepyyreen kera, poronvasanfilettä tattikastikkeella ja paahdettua kurpitsaa ynnä muita Lahden perinneruokia. Kuningas kiitti ruuasta myöhemmin adjutanttinsa välityksellä ja pahoitteli, kun ei muistanut tehdä sitä paikan päällä. Ruoka oli ollut maistuvaa ja tunnelma lämminhenkinen kuin Jonen Grillin myöhäisillan jonoissa.

Se kuuluisa Jonen Grilli Lahden Vaparilla eli Vapaudenkadulla.

Tuossa jonossa voi havahtua lähietäisyydellä näkyviin rystysiin, joihin on tatuoitu LIHA. Hetken kuluttua saattaa seurata tiukka vasen, jonka rystysistä hahmotuu MUKI. Näin tyylikkään paikallistatuoinnin kohtaaminen aiheuttaa yleensä huimausta, joka parhaimmillaan johtaa katarttiseen reflektioon.

Syksyinen, kostea asfaltti selän alla tehostaa aisteja. Sammakkoperspektiivistä näkee retkikirveen, sitä pitelevän luisevan miehen ja tämän lasittuneen katseen. Samassa ymmärtää syrjäytymisen, köyhyyden, huumeongelman, massenuksen, pelon ja vihan; Rambot eivät käy töissä koska ovat täysin työkyvyttömiä. Lapsuuden idoleiltaan voi oppia paljon.

” Vauhdikkainta hiihto oli vuonna 2001.

Jos kierähtää pois alta, juoksee kotiin, valvoo aamuun ja menee kouluun, saattaa nähdä valon ja pitkähiuksisen parrakkaan miehen. Se on äidinkielen ja kirjallisuuden opettaja, joka istuu pimeässä luokkahuoneessa tietokoneen ääressä edessään pyörivä monivärinen discopallo ja Beatles-kahvikuppi, taustalla Titanicin tunnuslaulu. Lasermiekkää karttakeppinään käyttävän miehen keski-ian kriisi lukion pohjakerroksessa voi paljastaa kohtalon, syvimmat halut ja elämän merkityksen. Vaikkei koskaan ole lukenut yhtään kirjaa, ei osaa kirjoittaa eikä puhua, voi yksi ilmestymäinen

kohtaaminen johtaa opiskelemaan kirjallisuutta.

Elämä ammentaa suuntansa satumista, joiden pelikenttänä kaupungit toimivat. Kaupunki on kokonaisuus, jossa luonnonympäristö, rakennettu ympäristö ja sosiaalinen ympäristö vuorovaikuttavat. Tietyntylaisissa kaupunkiympäristöissä kuitenkin tapahtuu tietynlaisia asioita, eikä sattuma huomioi kaikkia tasa-arvoisesti.

Huumeet ja väkivalta – Suomen Chicago – elää julkisuudessa uutta elämänsä Euroopan ympäristöpääkaupunkina 2021. Se on upea saavutus ja mediassa amfetamiinipääkaupunkia trendikkäämpi titteli. Kun samassa ympäristössä ympäriltä kuolee nuoria tiuhaan tahtiin yliannostuksiin, huumevelkoihin ja muihin syrjäytymisen lieveilmiöihin, on hyvä tiedostaa, että ympäristöllä tarkoitetaan luontoa ja ilmastoa. Chicago on edelleen Chicago, riipaisevan ristiriitainen kaupunki, jota vihaa rakastaa ja rakastaa vihata.

Kirjoittaja on Anonyymit Lahtelaiset – liikkeen puutteesta kärsivä kokemusperäisen kaupunkitraumatiikan erityisasiantuntija.

Leevi Silanen

Kiss my Lahti

Olin asunut Lahdessa käytännössä koko ikäni, kunnes muutin Turkuun syksyllä 2019.

Lukion jälkeen kaikilla ikätove-reillani tuntui olevan kiire päästä Lahdesta. En ymmärtänyt moista hoppua –

Oi, Lahti on

toki omilleen muuttaminen houkutteli, kuten myös tulevaisuuden opinnot, mutta kotikaupunkiini olin erittäin kiintynyt. Tunsin Lahden liki läpikotaisin, ja taipumukseni oli ajatella, että myös Lahti tunsu minut.

Tutustuin Lahden rosoiseen identiteettiin vasta jossain vaiheessa peruskoulua. En ole suuri jääkiekkofani, mutta niissä kolmessa Pelicansin ottelussa, jotka olen Isku-areenalla istunut, mainoskatkojen aikana pauhasi toistuvasti Amuletin ”Suomen Chicago”. Ilmaukseen alkaakin jo kenties kyllästyä tässä vaiheessa tekstiä. Tarkennettakoon nyt siis, että koko Chicago-vertaus on peräisin menneiltä vuosikymmeniltä, kun Lahdessa toimi poikkeuksellisen monta teurastamo. Chicago oli niin ikään omassa maassaan tunnettu teurastamo-kaupunki, ja sitä kautta kaupungit yhdistettiin toisiinsa. Maine rikollisena ja väkivaltaisena kaupunkina on taas peräisin muuttoliikkeistä. Kun sotienjälkeiset evakot ja 1960-luvun kaupungistujat virtasivat Lahteen, kulttuurien kohtaamiset ja lukuisat eriarviosuudet loivat epäsovua sekä jalansijaa rikollisuudelle. 1970-luvulta eteenpäin Lahti tunnettiin jo synkänä citynä, ja ainakin tuolloin kyseinen mielikuva oli ilmeisen todenperäinen.

Itselleni Lahden maine ja todellinen asema erityisen huonosti voivana kaupunkina alkoi hahmottumaan viimeistään silloin, kun yläkoulun yhteiskuntaopin opettaja esitteli Lahden rikostilastoja. Mikään sellainen ei ollut minulle ennestään tuttua. Luultavasti tasaisen keskiluokkaisen taustani vuoksi puukkohipat tai vaihdetut amfetamiinipaketit olivat säilyneet tietämättömissä, ja onneksi niin.

Lahden kaupunginkirjasto on palvellut aina uskollisesti – tosin pidempää aukioloaikoja olisi toivonut aika ajoin.

Mikään koulurakennuksistani ei edes ollut homeessa.

Jälkeenpäin pohdiskeltuna kenties osa alakoulun luokkakavereistani ei ollut yhtä tasaista lähtökohdista kotoisin kuin minä, ja muitakin merkkejä Lahden varjopuolista varmasti välähteli aika ajoin, mutta ne eivät ole juuri leimanneet omia muistojani.

Niitä puolia, joita itse kotikaupungistani tunsin lapsena, olivat erityisen kaunis ja läheinen kaupunkiluonto järvineen sekä aina kiinnostava museotarjonta. Ja varmasti toki paljon muutakin, mutta ei mitään erityisen pelottavaa. Opinahjoni Lahden yhteiskoulun lukio on koko maan mittakaavassa kärkeä kirjotustuloksia vertaillen, joten omille myöhemmille elämänvalinnoilleni tärkeät kolme vuotta vietin pikemminkin elitismiin kuin rötöstelyyn sortuvassa seurassa.

Kasvaessani olen kuluttanut lahtelaisia katuja ja teitä niin kävellen, kumijaloin kuin juoksukengissäkin.

suosittelen tähän nyt jotain nähtävää ja koettavaa oman kokemukseni ja tietojeni pohjalta.

Ensiksikin Lahtea voi kokea jo etänä. Stereotyyppiä vahvistavaa, ironista ja huumoriltaan pikimustaa lahtisäältä on Instagram-tili @lahtiblogi_official pullollaan. Tilin bioteksti, aito lahtelainen sitaatti, kertoo sisällöstä paljon: “Lahti on vähänku Silja

Olen valokuvannut Lahtea, kirjoittanut eri puolilla kaupunkia ja kiivennyt ihailemaan maisemia useille keskustan katoille. Olen suudellut ensi kertaa Lahden ytimessä, rakastunut ja eronnut. Käynyt elokuvissa, ystävillä, juoksemassa, töissä, koulussa. Ehkä väritänkin nyt jo melkoisen romanttista kuvaa, mutta sepä onkin tavoitteeni.

Lahti on suonut minulle kaupungin näkökulmasta mainiot puitteet. Nykyisin reilu 120 000 asukkaan kaupunki ei ole pieni, muttei erityisen suurikaan. Tekemistä oli, nähtävää myös. Kun flaneeraaminen pääkaupunkiseudulla kiinnosti, lähijuna kuljetti Helsinkiin sutjakasti. Kenties olenkin muovaantunut juuri siihen asentoon, josta Lahden hämyinen mutta rehti identiteetti tuntuu jännittävältä, mutta ei henkilökohtaisella tasolla katkeralta.

Lähdetään Lahteen – mitä kannattaa tietää

Kuten jo useaan otteeseen todettua, Lahdesta liikkuu kaikenlaista, joten

Europa – se pitää vaa juoda hauskaks!”

Tilaa ja mittaa säästääkseen liistään tähän nyt lämpimästi suositteliani kohteita Lahdessa. Listalla on sekä sisä- että ulkotiloja, kaikkea sekaisin. On toki myös hyvin paljon koettavaa, mikä ei lyhyeen listaukseen mahdu. Tervetuloa Lahteen!

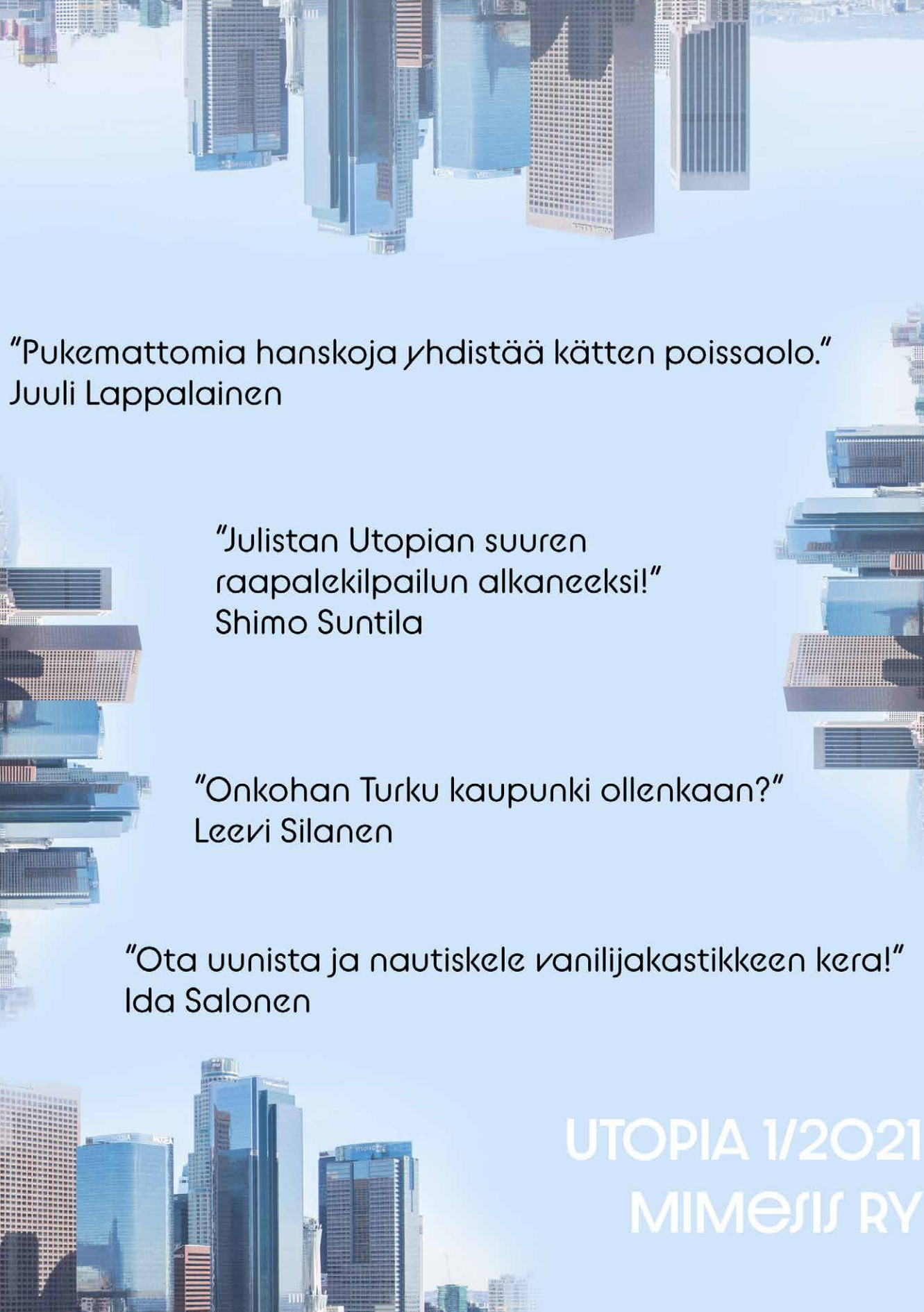
- keskustan kukkulat; Lehmusreitti (tai osa siitä)
- satamat Vesijärvellä
- Radio- ja tv -museo
- Viinikahvila Olavi, myös muut Teeren-peli-yhtiön lahtelaiset ravintolat
- Malskin kortteli ja uusi visuaalisten taiteiden museo Malva
- Sibeliustalo ja Sinfonia Lahti
- Ravintolat Torvi ja Tirra
- Teatteri Vanha Juko ja Kino Iiris
- Lahden Seurahuoneen brunssi
- hyppyrimäet
- Pikku-Vesijärvi
- Lanupuisto
- kaupunginkirjasto. ☐

Joel Suontama

Kuvat:
Kannet: Joel Suontama
s. 9, 19, 20, 34, 48, 50, 51, 53, 54: Joel Suontama
s. 21: Maria Grönroos
s. 29–31: Juuli Lappalainen
s. 43: Johanna Ahonen

Erikseen mainitsemattomat
kuvat ovat kuvassa olevien henkilöiden tai
kunkin tekstin kirjoittajan omia.

Mimesis ry 2021
ainejärjestölehti *Utopia*
2. vuosikerta
2. julkaisu
seuraava numero
ilmestyy joulukuussa 2021

"Pukemattomia hanskoja yhdistää kätten poissaolo."
Juuli Lappalainen

"Julistan Utopian suuren
raapalekilpailun alkaneeksi!"
Shimo Suntila

"Onkohan Turku kaupunki ollenkaan?"
Leevi Silanen

"Ota uunista ja nautiskele vaniljakastikkeen kera!"
Ida Salonen

UTOPIA 1/2021
MIMESIS RY